Sammanträde med utbildningsnämnden

Tid: Tisdag den 1 juni 2021, kl 14:45.

Plats: Distanssammanträde, se separat länk. Mötesrum i kommunhuset är Kvallsta.

Ordförande: Bengt-Ivar Fransson (M)

Sekreterare: Josefin Lindström

Förhinder: Ledamot som inte kan delta vid sammanträdet kan mejla till josefin.lindstrom@knivsta.se.

Föredragningslista

Dnr

1. Upprop

2. Justering

Förslag: Protokollet justeras digitalt den 8 juni 2021.

3. Godkännande av dagordning

Informationsärenden

4. Kommunala aktivitetsansvaret

5. Uppföljning språkpraktik

6. Vuxenutbildning – betyg och aktuella fokusområden

7. Läsa-, skriva-, räkna-garantin

8. Information om måltidsverksamheten samt dynamiskt inköpssystem

9. Information om sporthall

10. Covid-19-läget

11. Aktuellt från förvaltningen

Beslutsärenden

12. Ekonomisk uppföljning per april för utbildningsnämnden 2021 **UN-2021/4**

Tjänsteutlåtande 2021-05-19
Ekonomisk uppföljning per april

13. Kvalitetsredovisning utbildningsnämndens verksamheter 2020 **UN-2021/134**

Tjänsteutlåtande 2021-05-06
Kvalitetsredovisning för utbildningsnämndens verksamheter 2020

14. Förstagångstillsyn Boängen förskola **UN-2021/92**

Tjänsteutlåtande 2021-05-03

Observera att ärendet innebär myndighetsutövning och att sammanträdet är slutet när ärendet behandlas.

15. Förstagångstillsyn dagbarnvårdare – Ströms slott **UN-2021/93**

Tjänsteutlåtande 2021-04-13

Observera att ärendet innebär myndighetsutövning och att sammanträdet är slutet när ärendet behandlas.

16. Anmälan av delegationsbeslut

- Lista över diarieförda delegationsbeslut 2021-04-20–2021-05-24.
- Förteckning delegationsbeslut vuxenutbildning 2020-11-26–2020-12-07.

Knivsta kommun

Handläggare
Maria Nordanberg
Förvaltningsekonom

Tjänsteskrivelse
2021-05-19

Diarienummer
UN-2021/4

Utbildningsnämnden

Ekonomisk uppföljning per april för Utbildningsnämnden 2021

Förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden tar emot den ekonomiska uppföljningen för utbildningsnämnden 2021 per april.
2. Beslutet anmäls till kommunstyrelsen för kännedom.

Sammanfattning av ärendet
Utbildningsnämndens prognos för helåret 2021 visar ett underskott om 2 856 000 kr. Underskott prognostiseras inom verksamheterna grundskola, internt gymnasium, samt vuxenutbildning & SFI medans överskott prognostiseras inom förskola och grundsärskola.

Bakgrund
Nämnden är ålagd att redovisa en årsprognos per april månad.

Ekonomisk konsekvensanalys
Se bilaga.

Barnkonsekvensanalys
Barnkonsekvensanalys är gjord enligt checklista.

Underlag för beslut
Tjänsteutlåtande 2021-05-19
Ekonomisk uppföljning per april

Beslutet ska skickas till
Akten
Kommunstyrelsen

Tapio Liimatainen

Utbildningschef

Knivsta kommun

Barnchecklista inför beslut

1. Påverkar beslutet barn?

Enligt FN är alla under 18 år att betrakta som barn

Ja ☐ Nej X

Förklara oavsett svar.

*Om, **ja fortsätt** med frågorna.*

2. Hur har barns bästa beaktats?

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

4. Barn tillfrågas vid övergripande fleråriga planer/styrdokument. Har så skett?

Ja ☐ Nej ☐

Inte aktuellt. Beslutet rör inte övergripande flerårig plan/flerårigt styrdokument ☐

Om ja, förklara på vilket sätt barn varit delaktiga i beslutet, vilka åsikter barnen lyft fram samt hur dessa åsikter beaktats i beslutet. Om nej, förklara varför barn inte tillfrågats.

Ekonomisk uppföljning för Utbildningsnämnden

April 2021

Knivsta kommun

Innehållsförteckning

Inledning 3
Drift 4
Investeringar 6

Inledning

I av den Kommunfullmäktige beslutade Mål och budget 2021 uppdras nämnderna att motta ekonomisk uppföljning 6 gånger under verksamhetsåret. Uppföljningen ska rapporteras till nämnderna första gången per februari och sista per oktober, uppföljningstillfällena innefattar även ett delårsbokslut per sista augusti. Beslutet om att motta den ekonomiska uppföljningen ska anmälas till kommunstyrelsen.

Drift

Utbildningsnämndens ekonomiska prognos per april för helåret 2021 uppgår till -2 856 tkr.

Förskolan prognostiseras med ett överskott på 319 tkr där de kommunala verksamheterna beräknas få ett underskott på 226 tkr pga att man inte till fullo har lyckats anpassa personalstyrkan utifrån färre barn. Det finns ett överskott i pengsystemet om 780 tkr.

Även grundskolan har underskott i de kommunala verksamheterna om totalt 1,9 mkr där flera verksamheter kräver mer resurser pga elever med särskilda behov där pengarna inte räcker. I grundskolan finns ett underskott i pengsystemet om 460 tkr. Huvudmannen har ett överskott på 1 mkr pga lägre kostnader för skolskjutsar i och med ett nytt avtal för taxi samtidigt som kostnaderna för modersmål beräknas bli 300 tkr högre. Sammantaget gör detta att grundskolan prognostiseras med ett underskott på 1 077 tkr.

Ett överskott om knappt 400 tkr prognostiseras inom grundsärskolan som är hänförligt till grundsärskolan i Alsike som har fått mer elevpeng än budgeterat och inte tillsatt lärare enligt plan.

Internt gymnasium beräknas få ett underskott på knappt 1 mkr där Sjögrenska gymnasiet prognostiseras med ett underskott på 580 tkr pga det borttaget statsbidrag IM samtidigt som en negativ volymreglering förväntas om 420 tkr.

Vuxenutbildning och SFI prognostiseras med underskott (-1,5 mkr) där arbetslöshet till följd av pandemin har drivit ökat behov av utbildning. Avisering har gjorts om kommande nytt statsbidrag i och med vårändringsbudgeten som inte är medtagen i prognosen men som skulle kunna lätta ekonomin för vuxenutbildningen.

I prognosen ingår stadsbidrag om 2,8 mkr för ersättning av sjuklönekostnader i samband med pandemin samtidigt som engångskostnader till lärare enligt nya läraravtalet belastar med 683 tkr.

Jämfört med prognosen som gjordes efter mars ser vi nu en försämring med 3,3 mkr pga ett lägre överskott i pengsystemet delvis pga översyn av volymerna inom förskola, grundskola och intern gymnasieskola samt något högre kostnader inom VUX/SFI. Kostnaderna för skolskjutsar och modersmål har minskat sedan mars-prognosen.

Prognos helår och budgetavvikelse (tkr)

Nämndens verksamheter	Nettokostnad 2020	KF Budget 2021	Tillägg och avdrag 2021	Prognostiserad nettokostnad 2021	Prognostiserad budgetavvikelse 2021
Nämndkostnader	1 060	1 484	-175	1 309	0
Förskola, barn 1-5 år	187 954	177 920	-6 392	171 209	319
Skolverksamhet & skolbarnsomsorg	382 987	379 678	4 505	385 260	-1 077
Grundsärskola	11 209	10 434	214	10 256	392
Gymnasieskola, internt	7 048	8 114	-790	8 321	-977
Gymnasieskola, externt	98 224	103 055	-2 879	100 176	0
Gymnasiesärskola	3 374	4 289	-1 797	2 492	0
Vuxenutbildning & SFI	7 731	7 963	0	9 457	-1 494
Måltidsverksamhet		300	-47	253	
Effektiviseringsbeting		-5 440	5 440		
Summerat	**699 588**	**687 797**	**1 921**	**688 732**	**-2 856**

Investeringar

Prognos helår och avvikelse investeringar (tkr)

Investerings-projekt	KF-investeringsram 2021	Tillägg investeringsram 2021	Utgift investering 2021	Prognos utgift investering 2021	Prognos avvikelse investering 2021
Alsike skola, Inventarier och läromedel	100	-	0	100	0
Brännkärrsskolan, Inventarier och läromedel	100	-	53	100	0
Genomförande IT-plan, IT-investeringar	100	-	0	-	100
Lagga/Långhunda förskola & skola, Inventarier och läromedel	100	-	0	100	0
Ängbyskolan, Inventarier och läromedel	300	-	0	300	0
Thunmanskolan, Inventarier och läromedel	150	-	0	150	0
Citronen/V:a Ängby fsk, Inventarier och läromedel	-	-	0	-	0
Skutans fsk, Inventarier och läromedel	75	-	0	50	25
Diamantens fsk, Inventarier och läromedel	75	-	0	75	0
Gredelby förskola, Inventarier och läromedel	75	-	0	75	0
Högåsskolan, Inventarier och läromedel	250	-	0	250	0
Adolfsbergsskolan, Inventarier och läromedel	200	-	68	200	0
Segersta skola, Inventarier och läromedel	250	-	0	250	0
Lustigkulla förskola, Inventarier och läromedel	75	-	0	75	0

Norrgårdens fsk, Inventarier och läromedel	75	-	14	75	0
Tallbacken/Tärnan, Inventarier och läromedel	75	-	0	75	0
Trollskogens förskola, Inventarier och läromedel	-	-	0	0	0
Lilla brännkärrs förskola, Inventarier och läromedel	-	-	0	0	0
Sjögrenska gymnasiet, Inventarier och läromedel	75	-	0	75	0
Verktygslådans fsk, Inventarier och läromedel	75	-	0	75	25
Stöd och konsultationsteam, Inventarier och läromedel	50	-	0	50	0
Skolhälsovården, Inventarier och läromedel	50	-	0	50	0
Vuxenutbildning och SFI, Inventarier och läromedel	75	-	0	75	0
SUMMA Utbildningsnämnden	2 325	-	135	2 175	150

Knivsta kommun

Handläggare	Tjänsteskrivelse	Diarienummer
Karin Carlsson	2021-05-06	UN-2021/134
Verksamhetscontroller		

Utbildningsnämnden

Kvalitetsredovisning utbildningsnämndens verksamheter 2020

Förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden tar emot *Kvalitetsredovisning för utbildningsnämndens verksamheter 2020*.
2. Utbildningsnämnden använder det resultat som framkommit i kvalitetsredovisningen och beaktar i nämndens arbete med intern kontroll och mål för 2022.

Sammanfattning av ärendet

Kvalitetsredovisningen syftar till att ge en bild av måluppfyllelse och kvalitet inom utbildningsnämndens områden förskola, förskoleklass, grundskola, fritidshem, gymnasieskola, vuxenutbildning och SFI. Kvalitetsredovisningen ska ge underlag för styrning och utveckling i verksamheterna och utgå från principerna i kommunens styrmodell.

Den samlade bedömningen är att kvaliteten i verksamheterna i det stora hela är god, men att det finns några utvecklingsområden som identifieras i redovisningen som kan förbättra resultat, måluppfyllelse och kvaliteten ytterligare.

Bakgrund

Kommunen har ett generellt uppdrag att följa upp och kontrollera all kommunal verksamhet enligt kommunallagen. Redovisningen ska ge en bild av resultat och kvalitetsnivå, samt ge underlag för styrning och utveckling. Enligt skollagen ska ett systematiskt kvalitetsarbete genomföras både på huvudmannanivå och på enhetsnivå. Syftet är att säkerställa verksamhetens kvalitet och likvärdighet med utgångspunkt i skollag, läroplan och andra skolförfattningar.

Ekonomisk konsekvensanalys

Föreslaget beslut bedöms inte leda till några ekonomiska konsekvenser utöver befintlig budgetram.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är gjord enligt checklista.

Underlag för beslut

Tjänsteutlåtande 2021-05-06
Kvalitetsredovisning för utbildningsnämndens verksamheter 2020

Beslutet ska skickas till

Akten
Kommunfullmäktige

Tapio Liimatainen
Utbildningschef

Knivsta kommun

Barnchecklista inför beslut

1. Påverkar beslutet barn?

Enligt FN är alla under 18 år att betrakta som barn

Ja ☒ Nej ☐

Förklara oavsett svar.

Utbildningsnämndens kvalitetsredovisning syftar till att öka kvaliteten och måluppfyllelsen för barn och unga inom nämndens ansvar.

*Om, **ja fortsätt** med frågorna.*

2. Hur har barns bästa beaktats?
Kvalitetsredovisningen redogör uppnådda resultat och förslag till kvalitetsförbättringar.

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

4. Barn tillfrågas vid övergripande fleråriga planer/styrdokument. Har så skett?

Ja ☐ Nej ☒

Inte aktuellt. Beslutet rör inte övergripande flerårig plan/flerårigt styrdokument ☒

Om ja, förklara på vilket sätt barn varit delaktiga i beslutet, vilka åsikter barnen lyft fram samt hur dessa åsikter beaktats i beslutet. Om nej, förklara varför barn inte tillfrågats.

KVALITETSREDOVISNING

Utbildningsnämndens verksamheter 2020

Utbildningsnämnden

UN-2021/134

Knivsta kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 SYFTE ... 3
2 INLEDNING ... 3
2.1 Varför en kvalitetsredovisning? ... 3
2.2 Berörda verksamheter ... 3
2.3 Kvalitetsaspekter och upplägg ... 4
VERKSAMHETER ... 5
3 Förskoleverksamhet ... 5
4 Grundskola inklusive förskoleklass ... 11
5 Fritidshem ... 21
6 Grundsärskola och gymnasiesärskola ... 24
7 Gymnasieskolan ... 26
8 Vuxenutbildning inklusive SFI ... 31
9 SYNPUNKTER OCH KLAGOMÅL ... 34

1 SYFTE

Kvalitetsredovisningen syftar till att ge en bild av måluppfyllelse och kvalitet inom utbildningsnämndens områden förskola, förskoleklass, grundskola, fritidshem, gymnasieskola, vuxenutbildning och SFI.

Kvalitetsredovisningen ska ge underlag för styrning och utveckling i verksamheterna och utgå från principerna i kommunens styrmodell.

2 INLEDNING

2.1 Varför en kvalitetsredovisning?

Kommunen har ett generellt uppdrag att följa upp och kontrollera all kommunal verksamhet enligt kommunallagen. Redovisningen ska ge en bild av resultat och kvalitetsnivå, samt ge underlag för styrning och utveckling. Enligt skollagen ska ett systematiskt kvalitetsarbete genomföras både på huvudmannanivå och på enhetsnivå. Syftet är att säkerställa verksamhetens kvalitet och likvärdighet med utgångspunkt i skollag, läroplan och andra skolförfattningar.

2.2 Berörda verksamheter

Kvalitetsredovisningen omfattar verksamheterna inom följande av utbildningsnämndens områden:

- Förskola
- Förskoleklass
- Grundskola
- Fritidshem
- Gymnasieskola
- Vuxenutbildning och SFI

Förutom ovanstående verksamheter är nämnden även ansvarig för den centrala elevhälsan, måltidsverksamheten (fr.om 2021) och administrationen.

2.3 Kvalitetsaspekter och upplägg

Kvalitetsredovisningen baseras på följande underlag:

- Verksamhetsplaner, verksamhetsberättelser, brukarundersökningar och medarbetarundersökning.
- Jämförelser och statistik som har utförts och sammanställts av branschorganisationer och myndigheter.
- Resultat av interna och externa granskningar.

I många avsnitt av redovisningen jämförs kommunen mot riket och jämförbar kommungrupp utifrån SKR:s kommungruppsindelning.

Redovisningen följer Skolverkets mall för förbättringsarbete som tydliggör uppdrag och riktning för nämnden och dess verksamheter.

Syftet med upplägget är att kvalitetsredovisningen ska ge en bild av kvalitet och resultat och ligga till grund för styrning och utveckling på ett sätt som är kopplat till den inriktning på kvalitetsarbetet som kommunfullmäktige har beslutat.

VERKSAMHETER

Den pågående pandemin har påverkat utbildningsnämndens verksamheter på flera sätt. Undervisningen har dock kunnat genomföras enligt plan tack vare stora insatser från alla medarbetare.

Det ekonomiska läget kommer fortsatt innebära minskade resurser till Utbildningsnämndens verksamheter. Barngrupperna i förskolan riskerar att fortsatt öka och personaltätheten i såväl förskolan som grundskolan att minska. Allt fler elever, i framför allt högstadieåldern, ger uttryck för ökad stress och oro i vardagen. Sammantaget kommer detta att ställa stora krav på verksamheterna.

3 Förskoleverksamhet

Uppdraget

Det är kommunerna som ansvarar för att det finns förskolor och att barn erbjuds plats. Förskolan styrs av skollagen och läroplanen.[1] Förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Verksamheten ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar. Förskolan ska erbjuda barnen en god pedagogisk verksamhet, där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet.

Förskolan är barnets första möte med skolväsendet. Begreppet undervisning har förts in i förskolans reviderade läroplan, Lpfö 18. Trots att begreppet är nytt i förskolan så är själva företeelsen inte ny. Sedan 2010 står det i skollagen att förskolan ska bedriva undervisning. Skillnaden mellan utbildning och undervisning kan bland annat bestå i att utbildning har en början och ett slut, som exempelvis förskolan som skolform för barn i åldrarna ett till fem år, med bestämda mål att sträva mot. Undervisning i förskolan kan utifrån sina strävansmål relateras till bildning som en livslång och pågående process.

Andel barn som fått plats på förskola på önskat placeringsdatum var 52 procent 2018 och 63 procent under 2019. Under 2020 har siffran sjunkit till 47 procent trots överskott av platser i kommunal regi.[2] Knivsta ligger något under jämförelsekommunerna men uppvisar tredje bästa resultat i jämförelse med länets kommuner.

Andel barn som finns i fristående verksamhet är hög i Knivsta kommun, 35 procent.[3] I riket finns cirka 21 procent av förskolebarnen i fristående verksamhet.

Var är vi?

Utifrån offentlig statistik, tillsyn av förskolor och verksamhetsberättelser för 2020 så visar uppföljning att kommunens förskolor håller god kvalitet. Diagrammet nedan visar ökning av antalet inskrivna barn i verksamheten de senaste elva åren samtidigt som antalet barn per avdelning och antalet barn per årsarbetare minskat. Knivsta har som växande kommun med stor inflyttning av barnfamiljer lyckats möta ökningen av barn och därmed också uppfyllt lagen om att erbjuda alla barn en plats inom fyra månader från ansökningsdag. Antal barn per barngrupp har ökat något det senaste året och gått från 17,8 barn per avdelning/barngrupp (2017) till 18,3 barn per barngrupp (2019).[4] Barngruppens storlek är viktig men inte avgörande för en god kvalitet i verksamheten. Skolverket lyfter i sina allmänna råd att utbildningsnivån hos personalen spelar en stor roll. I förskolans allmänna råd tydliggörs hur förskolan systematiskt bör följa upp allt från personalens utbildningsnivå till barngruppernas storlek. Detta är en viktig grundbult för att höja kvaliteten i verksamheten och öka måluppfyllelsen. Det ekonomiska läget kommer fortsatt innebära minskade resurser till Utbildningsnämndens

[1] Skolverkets beskrivning av skolformen förskola (www.skolverket.se)
[2] www.kolada.se
[3] Skolverket, *Förskolebarn i fristående förskola och ped. omsorg, andel (%),* www.skolverket.se
[4] Antal barn per avdelning beskrivs från 2019 som antal barn per barngrupp.

verksamheter. Barngrupperna i förskolan riskerar att öka och personaltätheten i såväl förskolan som grundskolan att minska.

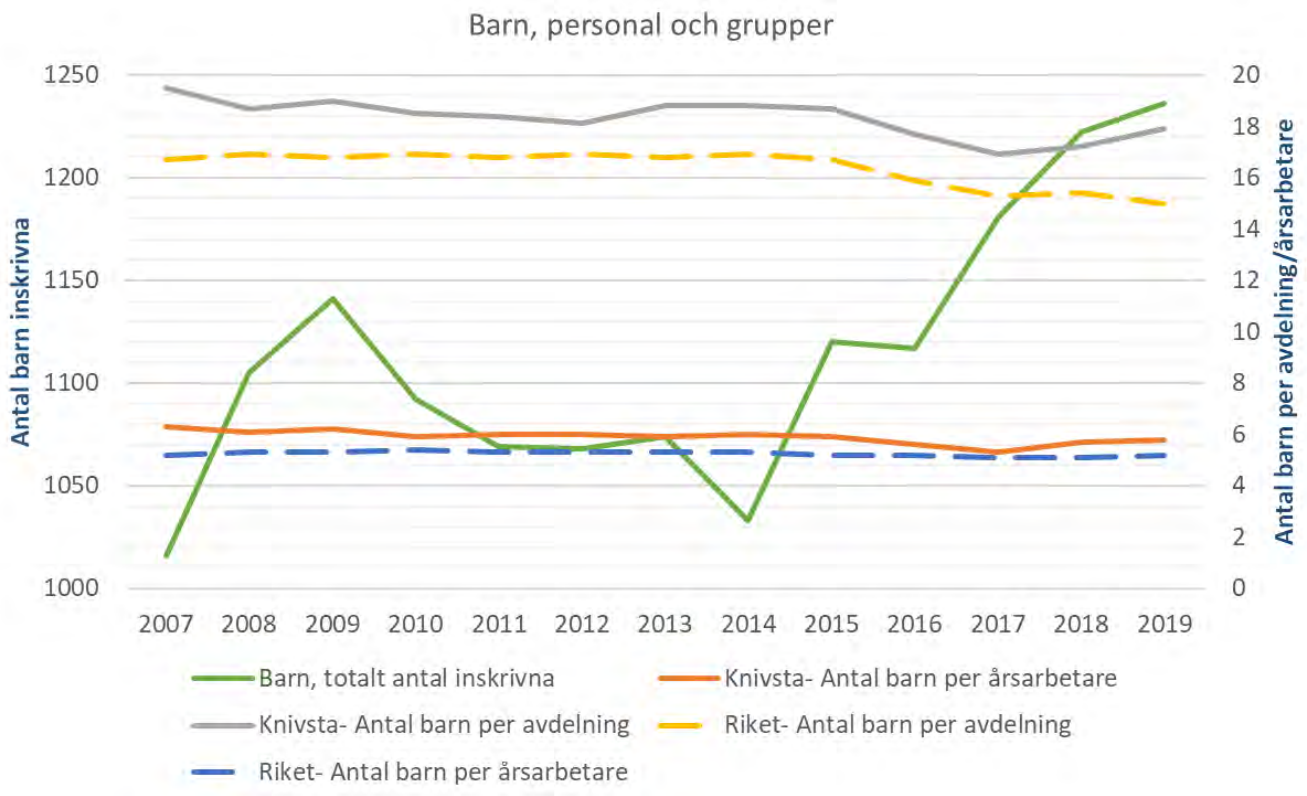

[5]

Omvärld: *Utemiljöns storlek har stor betydelse för hälsa och välbefinnande*

De senaste åren har antalet barn i förskola och skola ökat, byggnationen av nya skolor och förskolor har fram till 2021 varit flertalet per år i Knivsta, både i kommunal och fristående regi. De nya kommunala förskolornas utemiljö erbjuder barnen en trygg miljö som samtidigt utmanar och lockar till rollek, bygg- och konstruktionslek och andra aktiviteter och inspirerar barnen till att utforska omvärlden. Barnen utmanas att använda sin motorik och rörelseglädje med hjälp av gårdarnas klätterställningar och balansstockar, och terrängen på gårdarna är kuperad vilket bidrar till att barnen kan springa upp för backar eller ta hjälp av rep för att komma upp och de kan få upp farten i nerförsbackar. Barnen ges möjlighet till skapande utomhus då det finns utestafflier och fasta, hängande musikinstrument. Gårdarna utformas som rum i rummen där det finns möjlighet till fördjupning i både naturvetenskap och teknik genom exempelvis olika vattenstationer, planteringsytor, planterade smultron och fruktträd. Ett flertal av de äldre förskolorna i kommunal regi ger dock inte barnen samma möjligheter. Dessa gårdar är oftast för små vilket leder till att flera barn inte kan vara ute samtidigt och därför får man inte lika mycket utomhusverksamhet som verksamheten skulle önska.

Forskning visar att storleken på utemiljöer har betydelse för barn och ungas välbefinnande och utveckling. Närliggande parker och grönområden är viktiga kompletterande utemiljöer för skolor och förskolor, men kan inte ersätta värdet av en egen inhägnad gård. Det finns inga uttalade krav kring hur stora gårdar för förskolor ska vara utan de grundar sig rekommendationer från Boverket.

Gårdens ytstorlek är i sig inte en garanti för att skapa en bra lekmiljö, men den totala ytan är en grundläggande förutsättning för vilket utrymme det finns att skapa olika funktioner, aktiviteter och god gestaltning på gården. Om gården är för liten är det svårt att få upp farten, kunna klättra, springa, balansera och på andra sätt pröva och utveckla sin kropp. Det blir också svårt att få till lugnare platser

[5] www.skolverket.se

för återhämtning. Trånga ytor påverkar det sociala samspelet mellan barnen. Miljön erbjuder helt enkelt inte tillräckligt mycket möjligheter till lek och rörelse. Med många barn eller elever finns stor risk för trängsel och högt slitage på utemiljön.[6]

Forskning visar att en förskolegård som är mindre än 3 000 kvadratmeter, oavsett antal barn, har svårt att rymma alla önskvärda kvaliteter. Om gården är så stor som 6 000 kvadratmeter förbättras möjligheterna till en god utevistelse.[7] Under 2020 har den regelbundna tillsynen av fristående förskolor haft fokus på utemiljöer och ett antal anmärkningar har beskrivits i tillsynsbesluten och kommer att följas upp under 2021.

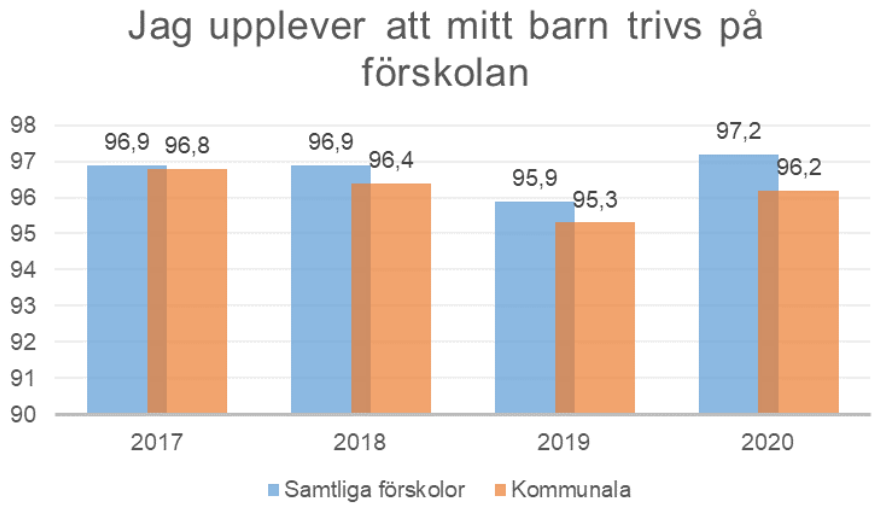

[8]

Andelen vårdnadshavare som anger att deras barn trivs på förskolan har ökat något i jämförelse med 2019. Vårdnadshavares upplevelse om barnens välmående på förskolan har betydelse för kommunikation och dialog mellan förskola och hemmet. Denna del är en av flera delar av läroplanens mål för förskolan. Förskolan har under senare år genomgått ett flertal reformer som berör förskollärares uppdrag. Det stärkta pedagogiska uppdraget motsvaras dock inte av stärkta resurser och fler utbildade förskollärare för dess genomförande. Begreppet undervisning har även kommit till i den reviderade läroplanen. ”Undervisning innebär att stimulera och utmana barnen med läroplanens mål som utgångspunkt och riktning och syftar till utveckling och lärande hos barnen.”[9]

Diagrammet nedan visar andelen årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen i Knivsta kommunala och fristående förskolor samt en jämförelse med riket, liknande kommuner och länet. Kommunens kommunala förskolor ligger i paritet med riket medan kommunens fristående förskolor ligger drygt 10 procentenheter under rikssnittet.

[6] https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/arkitektur-och-gestaltad-livsmiljo/arbetssatt/skolors-miljo/strategiska-vagval/storlekens-betydelse/
[7] https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/arkitektur-och-gestaltad-livsmiljo/arbetssatt/skolors-miljo/strategiska-vagval/storlekens-betydelse/
[8] Föräldraenkät fristående och kommunala förskolor 2019
[9] https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/undervisning-i-forskolan

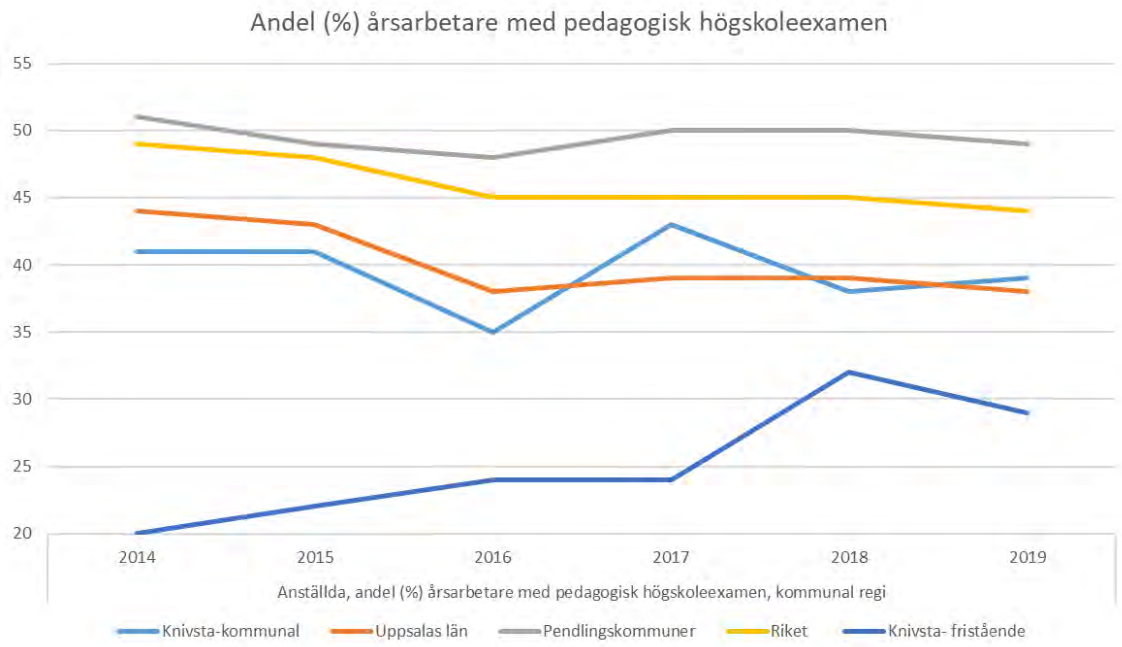

[10]

Studier visar att personalens kompetens sannolikt är den viktigaste kvalitetsfaktorn och deras motivation är avgörande för utvecklingsarbete. Kommunens personalenkät visar att förskolepersonalens motivationsindex ligger på 82 av 100 och är något högre än snittet för länet.[11]

Även på ledarskapsindex visar Knivsta goda resultat med 81 av 100. Resultatet för Ledarskapsindex är ett medelvärde av indexvärdet på dessa tre frågorna. *Min närmaste chef visar uppskattning för mina arbetsinsatser, Min närmaste chef visar förtroende för mig som medarbetare, Min närmaste chef ger mig förutsättningar att ta ansvar i mitt arbete.*[12] Resultatet är näst högst i länet.

Kommunens samarbete och utvecklingsarbete tillsammans med de fristående enheterna har fortsatt under 2020, vilket ansvariga på enheterna upplever som en möjlighet till att få utbyta erfarenheter och få stöd. Under pandemin har informationsstöd och dialog varit extra viktigt mellan kommunen och de fristående förskolorna. Kommunens egentillsyn och tillsyn av fristående förskolor har pågått i delvis digital form under 2020 samt med auskultationer och intervjuer utomhus. Styrkor i verksamheten som är återkommande är omsorgen, tryggheten och lärandeprocesserna.

De totala kostnaderna för utbildningsväsendet i riket ökade med 18 procent under perioden 2014–2018. Förskolan ökade kostnaderna med 15 procent under samma period och antalet inskrivna barn med 5 procent.[13] Nya förskole- och skolplatser kan vid en ökning av nyinvesteringar leda till mycket högre lokalkostnader. Dock visar statistiken nedan att Knivstas lokalkostnader ökade mellan 2014-2015 och med drygt tusen kronor sedan dess. Den totala kostnaden per inskrivet barn är högre i Knivsta än i kommungruppen där siffran ligger på 155 192 kronor.

[10] www.skolverket.se
[11] HME står för Hållbart medarbetarengagemang och mäter såväl nivån på medarbetarnas engagemang som chefernas och organisationens förmåga att ta tillvara på och skapa engagemang. (2018)
[12] www.kolada.se
[13] www.scb.se

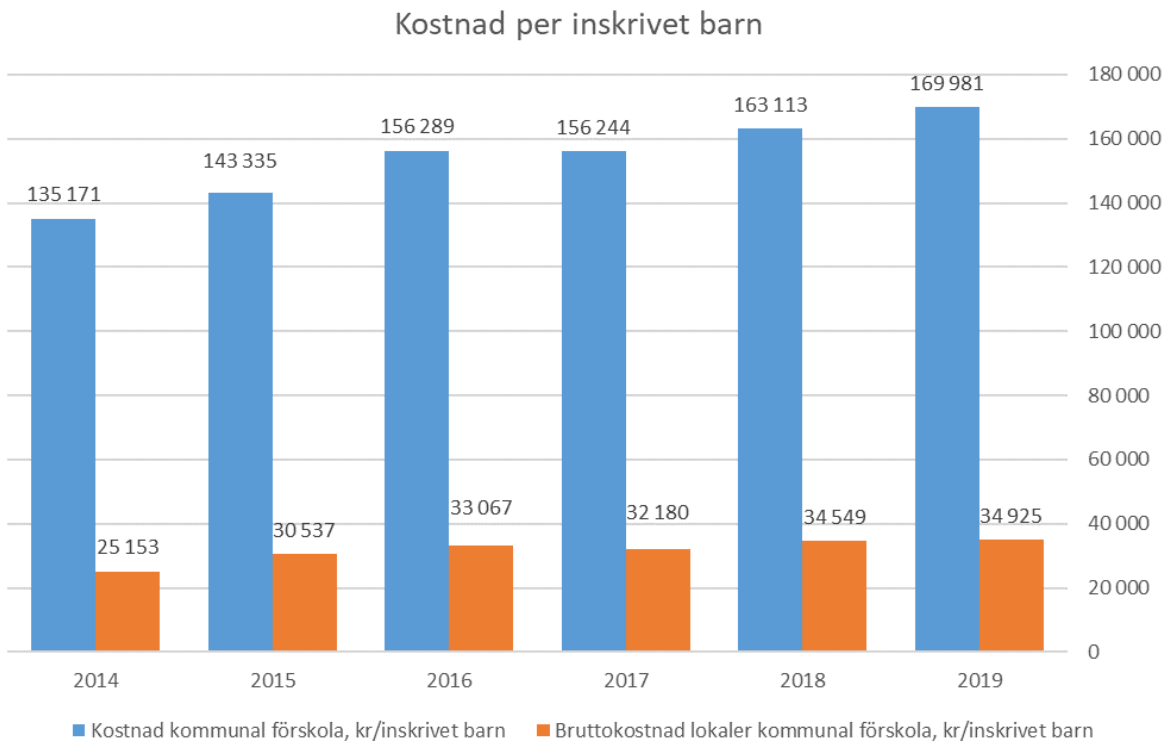

[14]

Vart ska vi?

Med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål har utbildningsnämnden också satt upp egna mål för sina verksamheter. Nämndens mål inom förskola: ***Kommunens förskolor ska hålla god kvalitet.*** Utifrån detta mål och läroplanens områden skapar enheterna egna mål för verksamheten där aktiviteter och indikatorer hjälper enheten att uppnå målsättningarna.

Hur gör vi?

År 2020 har varit ett annorlunda år som varit präglat av pandemin. Olika typer av kompetensutveckling har trots det skett. Språkutvecklingsprojektet har fortsatt där målet är att skapa förutsättningar för varje barn att utveckla sitt språk och sin kommunikation, att alla pedagoger som är verksamma inom Knivsta kommuns förskolor fördjupar sin kunskap om språkutvecklande arbetssätt och kan i sin praktik verka språkutvecklande i mötet med barnen. Knivsta kommun har ansökt om statsbidrag från Skolverket för ”Bättre språkutveckling i förskolan 2021”. Statsbidraget ska gå till att stärka språkutvecklingen i svenska i förskolan, särskilt för barn som har ett annat dagligt umgängesspråk i hemmet än svenska. Andra exempel på genomförd kompetensutveckling är bland annat; Utepedagogik i förhållningssätt och praktik”, Kollegialt lärande för barnskötare, TAKK-utbildning (Tecken som alternativ kompletterande kommunikation) samt dramapedagogik. Två har pågående rektorsutbildning och en startade sin rektorsutbildning under 2020.

Nämndens mål innebär att läroplanen för förskolan uppfylls samt att vårdnadshavarna är nöjda med den utbildning och undervisning som förskolan bedriver. Under våren 2020 förändrades förskoleorganisationen. Fem rektorer ansvarar för kommunens 12 kommunala förskolor.

Inför 2020 fick 21 medarbetare som saknade formell behörighet som barnskötare möjlighet att genom Omställningsfonden få en barnskötarutbildning. Utbildningen genomfördes utanför ordinarie arbetstid

[14] www.kolada.se

och deltagarna fick fördjupa sig i områden som; pedagogiska verksamheter, kommunikation, ett specialpedagogiskt förhållningssätt, skapande verksamhet, lek och lärande samt planera, genomföra och utvärdera aktiviteter. Av de 21 anmälda medarbetarna fick 17 stycken en examen som barnskötare.

Knivsta kommun arbetar för en tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn. Kommunens tillsyn av fristående förskolor är lagstyrd och ska ske med beslut om åtgärder och sanktioner. Riktlinjerna som utbildningsnämnden beslutat utgör gränsen för kommunens handlingsutrymme och vad som ska uppnås. Syftet är att reglera den befintliga verksamheten så att den bedrivs effektivt, i enlighet med gällande lagstiftning och med god kvalitet.

Utbildningsnämnden i Knivsta kommun har utöver den lagstiftade tillsynen över de fristående verksamheterna även valt att ha en egentillsyn över kommunens egna förskolor, skolor och fritidshem. Syftet med Knivsta kommuns egentillsyn är att höja kvaliteten i den verksamhet som granskas, att säkerställa att verksamheten bedrivs med god kvalitet och att säkerställa att kraven i lagar och andra föreskrifter efterlevs. Egentillsynens struktur är likadan som tillsynen och är ett av flera verktyg för att skapa en likvärdig förskola i kommunen.

Hur blev det?

Förskolans identifierade styrkor är välutarbetade lärprocesser, en god omsorg, föräldrar som är trygga och nöjda med sitt barns förskola samt huvudmannens kompetensutvecklingsinsatser. Trots satsningar i nämndens verksamheter väntar fortfarande utmaningar för förskolan.

God pedagogisk verksamhet kännetecknas av att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. De utvecklingsområden och sanktioner som kommuniceras vid tillsyn och egentillsyn är verktyg för att höja kvaliteten i verksamheterna. De utvecklingsområden som identifierades i tillsyn under 2020 har återkopplats till nämnden och flertalet åtgärder är redan genomförda med goda resultat. Gemensamt för flera verksamheter är utmaningar gällande bemanning, uppdateringar i förskolans läroplan samt arbetet med barn i behov av stöd som kräver tid för analyser och kollegiala diskussioner för att ge goda resultat.

4 Grundskola inklusive förskoleklass

Uppdraget

Från och med det år ett barn fyller sex år ska hon eller han erbjudas plats i förskoleklass. Från höstterminen 2018 blev förskoleklassen obligatorisk. Grundskolan är en obligatorisk skolform som styrs av skollag och läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. [15] Alla elever ska få den stimulans de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling, för att de ska kunna utvecklas så långt som möjligt. Det gäller även elever som har lätt att nå kunskapskraven. De elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås har rätt att få särskilt stöd.

Var är vi?

2020 har som för Utbildningsnämndens samtliga verksamheter varit prövande. I spåren av pandemin har projekt lagts på is och en del kompetensutvecklingsinsatser pausats. Trots utmaningar har den dagliga driften och undervisningen kunnat pågå.

I 2020 års föräldraenkät för förskoleklass upplevde föräldrarna i låg utsträckning att deras barn hade arbetsro i förskoleklassen (75 procent). I enkäten för 2018 anger 73 procent av föräldrarna att de upplever arbetsro i klassrummet. Det är en viktigt delar av skolans systematiska kvalitetsarbete att diskutera föräldrars upplevelser av verksamheten och söka orsaker till detta för att tillsammans skapa förändringsarbete ute i verksamheten. 96 procent (2020) av elevernas vårdnadshavare anger att deras barn känner sig trygga i skolan och vilket är en ökning med 2 procentenheter sedan 2018.

En viktig förutsättning för att eleverna ska ha studiero under lektionerna är en trygg miljö i skolan. Miljön omfattar inte enbart lektionssalar, utan gäller alla utrymmen och platser på skolan. Det behöver därför finnas ett arbete på skolan för att skapa trygghet och en medvetenhet kring hur trygghet påverkar lärandet i undervisningen.[16]

Grundskolorna i Knivsta arbetar dagligen med förebyggande arbete för trygghet och studiero samt vidtar åtgärder när så inte är fallet. Ett sätt att mäta tryggheten på skolan genomförs enklast med att fråga eleverna hur de upplever trygghet och studiero när de är i skolan. Arbetet rörande elevers trygghet på skolorna ser lite olika ut, men exempelvis så använder man sig av så kallade trygghetsvandringar som går ut på att eleverna talar om var de känner sig trygga respektive otrygga och utifrån detta för elever och personal en dialog över hur det ska bli tryggare. Några av skolorna använder sig av Kiva-metoden som är en vetenskapligt belagd metod i det främjande och förebyggande trygghetsarbetet. Vad gäller elevers studiero så arbetar man bland annat med ledarskapet i klassrummet exempelvis utifrån John Steinbecks teorier och Skolinspektionens sammanställning utifrån genomförda granskningar. Eleverna är givetvis involverade i att bli medvetna om sina och andras behov kopplat till studiero och samtal om detta förs i klassrummen.

I årskurs 5 under 2020 anger 67 procent av eleverna att de upplever studiero på lektionerna vilket en procentenhet lägre än föregående år. I årskurs 9 anger 68 procent av eleverna att de upplever studiero på lektionerna, i jämförelse med 2018 så har andelen ökat med 8 procentenheter.

Resultaten på frågan om upplevd studiero skiljer sig mycket mellan skolorna i kommunen. Varje rektors analys av enkätfrågorna är viktiga för skolans kvalitetsarbete och skillnader i resultat mellan enheterna bör analyseras av huvudmannen. Nedan redogörs index för varje frågeområde i skolenkäten årskurs 5 för hela Knivsta kommun (index), spridningen för samtliga skolenheter i enkätomgången genom boxdiagrammet. Den 10:e percentilen är den nivå som 10 procent av skolenheterna ligger

[15] Skolverket beskrivning av skolformen förskoleklass och grundskola (www.skolverket.se)
[16] Skolverket.se, *Trygghet och studiero*.

under och 90:e percentilen den nivå som 10 procent av skolenheterna ligger över. På motsvarande sätt uttolkas den nedre kvartilen (p25), medianen (p50) och den övre kvartilen (p75). Den svarta punkten visar genomsnittet för den aktuella huvudmannen/skolenheten.

Elever i åk 5 index för varje frågeområde i skolenkäten 2020

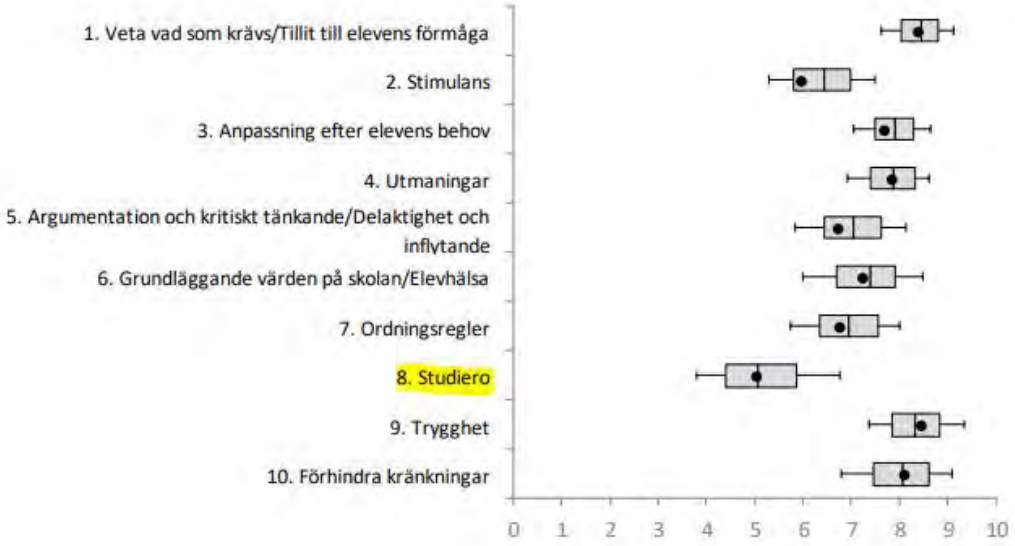

[17][18]

När skolan gör elever delaktiga i undervisningen ökar deras motivation att lära sig. Det är därför en viktig del i arbetet för att främja studiero. Både det formella inflytande som exempelvis elevråd och inflytandet i klassrummet främjar elevernas förmåga att ta eget ansvar och ökar lusten att lära. Det stärker även relationen mellan lärare och elever och leder till en större acceptans för de beslut som fattas.[19] Under det gångna året har högstadieskolorna bland annat erbjudit stöd i studio och studie-/läxhjälp. På Thunmanskolan har man startat ett samverkansprojekt med Uppsala Universitet med fokus på att utveckla metoder att öka elevers motivation till skolarbete.

I elevenkäten för årskurs 5 för 2020 anger 59 procent av eleverna att de upplever att de är med och påverkar på vilket sätt de ska arbeta med olika skoluppgifter, resultatet är något sämre än 2019 års siffror som var 61,8 procent. Resultatet 2018 var 58,9 procent och samma siffra för riket[20] år 2018 var 70 procent. På frågan *Vi elever har inflytande över undervisningens innehåll* i årskurs 9 anger endast 35 procent 29,8 procent av eleverna att det stämmer. Enkätsvaren bör följas upp av kommunens skolor för att söka orsaker till elevernas låga upplevelse av inflytande. Begreppet inflytande bör diskuteras och konkretiseras tillsammans med eleverna för att få en samsyn kring begreppet och det gemensamma arbetet.

[17] För varje frågeområde (index) redovisas spridningen för samtliga skolenheter i enkätomgången genom boxdiagrammet. Den 10:e percentilen är den nivå som 10 procent av skolenheterna ligger under och 90:e percentilen den nivå som 10 procent av skolenheterna ligger över. På motsvarande sätt uttolkas den nedre kvartilen (p25), medianen (p50) och den övre kvartilen (p75). Den svarta punkten visar genomsnittet för den aktuella huvudmannen/skolenheten.
[18] Skolverket.se, Skolenkäten för 2020, resultat årskurs 5.
[19] Skolverket, *Elever och föräldrar*, Elevinflytande
[20] Samtliga deltagande skolor i Skolenkäten, skolinspektionen.se

Elevenkät 2020 årskurs 5: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)

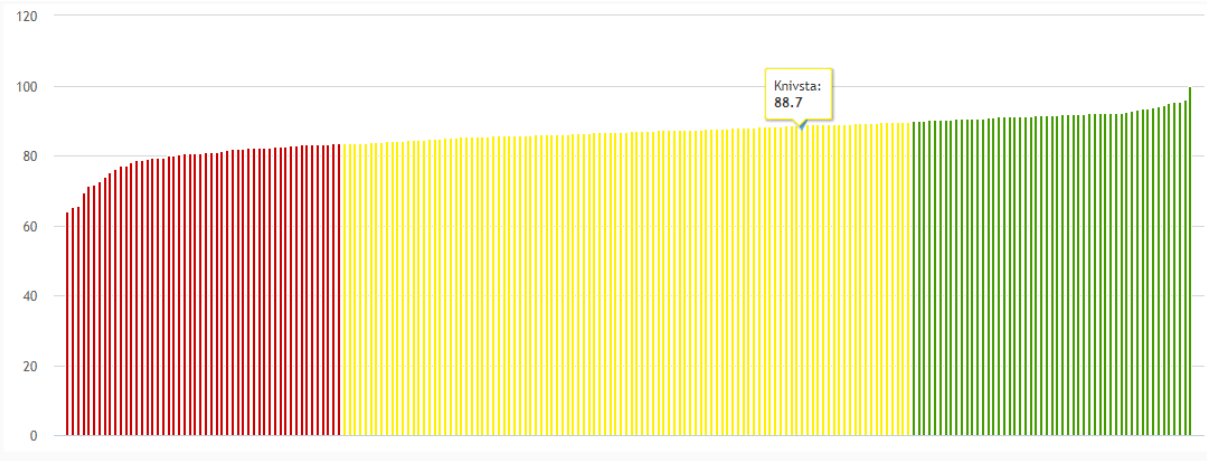

Elevenkät 2020 årskurs 5: *På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter, positiva svar, andel (%)* Jämförelsen är med kommungruppen, pendlingskommuner nära större stad.

[21]

Elev- och föräldraenkäter är viktiga i huvudmannens och i enheternas systematiska kvalitetsarbete. Uppföljning och information finns tillgänglig både på huvudmannanivå samt på enhetsnivå, analysarbetet och fördjupade analyser av identifierade ”röda” områden kan förbättras och utvecklas som en del av utvecklingsarbetet.

Från och med den 1 juli 2019 infördes nya bestämmelser i skollagen (2010:800) om en garanti för tidiga stödinsatser. Stödinsatser till elever ska sättas in redan från förskoleklass. Syftet med garantin är att elever i behov av stöd, tidigt ska få stöd utformat utifrån sina behov.[22] Utbildningsnämnden har i sin interna kontrollplan för 2020 tagit beslut om en uppföljning av denna garanti för tidiga stödinsatser. Syftet med uppföljningen är att klargöra huruvida skolorna och huvudmannen arbetar med Läsa, skriva, räkna – en garanti för att säkra att elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd får stöd så tidigt som möjligt. I rapporten framgår det att arbete sker på flera nivåer i kommunen och att det finns förutsättningar utifrån alla tre kvalitetsdimensioner som presenterats i rapporten. Framgent bör huvudmannen bevaka så att den kommungemensamma planen för läsa, skriva, räkna-garantin implementeras på samtliga enheter fullt ut och att det centrala och lokala specialpedagogiska stödet finns tillgängligt utan längre väntetider.

[21] www.skolinspektionen.se, Skolenkäten våren 2018
[22] *Läsa, skriva, räkna - en garanti för tidiga stödinsatser,* www.skolverket.se

Spindeln visar kommunens läge i förhållande till de 10 % kommuner som har bäst (positiv referens) respektive sämst (negativ referens) resultat, för varje nyckeltal.

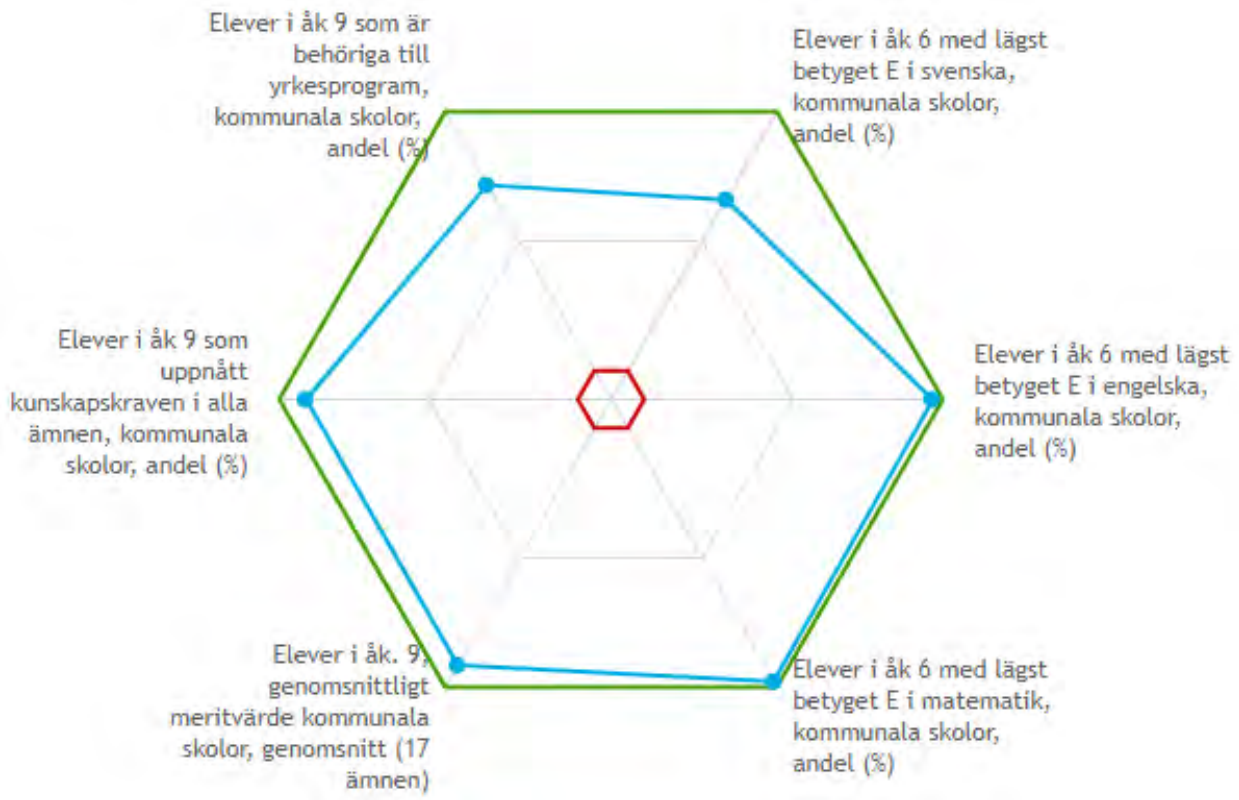

[23]

I jämförelse med andra kommuner ovan i spindeldiagrammet är det tydligt att Knivsta har goda resultat i grundskolan. De nationella proven för årskurs 3 redovisas inte då de utgick under 2020. Knivsta ligger nära den positiva referensen i flertalet nyckeltal. Det som sticker ut är betygen i årskurs 6 i svenska där 92,3 procent av eleverna klarat betyget E. Vilket är samma värde som för pendlingskommunernas medelvärde. Skillnaderna mellan skolorna i kommunen sträcker sig från drygt 71 procent till 100 procent godkända elever. Nedan redovisas spridningen mellan de kommunala enheterna inom kommunen.

Elever i åk 6 med lägst betyget E i svenska, kommunala skolor, andel (%)

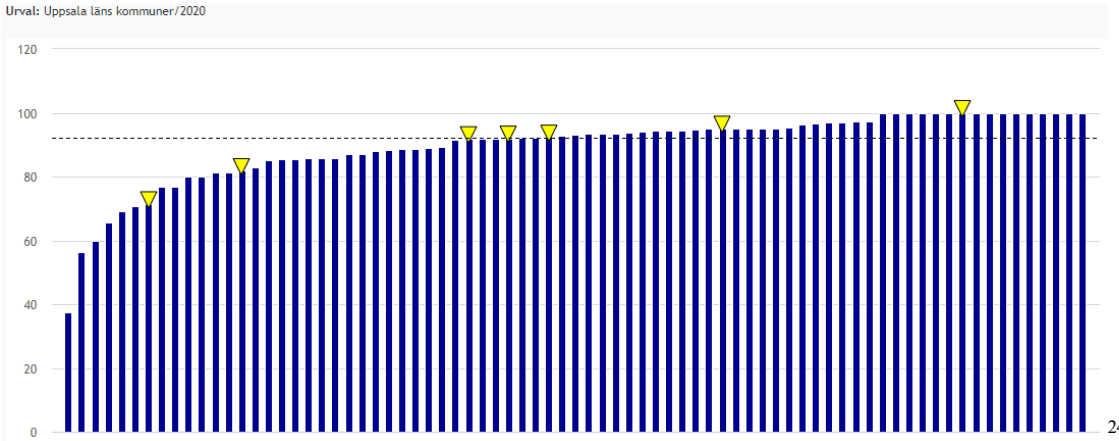

[24]

[23] www.kolada.se
[24] www.kolada.se (de blå staplarna representerar

Regeringen kom med ett beslut i mars 2017 gällande den digitala kompetensen i läroplaner, kursplaner och ämnesplaner. Förändringarna trädde i kraft 1 juli 2018.[25] Därmed kommer det att krävas ökad kunskap kring hur digitala verktyg stödjer lärandet. Utbildningsnämndens beslut om satsningar på 1 till 1 i undervisning har påbörjats och idag beräknas en majoritet av eleverna i grundskolan ha tillgång till en dator eller läsplatta i undervisningen. Planen är dessutom att under 2021 ska grundskolorna ha nått nyckeltalet 1 till 1.

Skolan ska vara likvärdig och alla elever har rätt till en utbildning av hög kvalitet, enligt skollagen. Skolan ska dessutom arbeta för att kompensera för elevers olika bakgrund och förutsättningar. Det finns många faktorer som kan påverka resultaten på en skolenhet och inom en kommun, allt från faktorer på samhällsnivå till klassrumsnivå.[26] I rapporten *Analyser av familjebakgrundens betydelse för skolresultaten och skillnader mellan skolor* beskrivs hur skolans socioekonomiska elevsammansättning har fått större betydelse för elevers betyg. I Knivsta kommun är andelen elever med föräldrar som har eftergymnasialutbildning 71 procent medan samma siffra för riket är 58 procent.[27] Andelen elever med utländsk bakgrund bland elever i åk 1-9 är 12 procent i Knivsta vilket är bland de lägsta i länet och lägre än riket där siffran är 26 procent.[28] Resultaten i årskurs 6 och i årskurs 9 hos Knivsta kommuns elever är goda men förväntade då elevsammansättningen bör ha effekt på resultaten.

Omvärld: *Viktigt med balans mellan olika krav i likvärdighetsuppdraget*

Knivsta har de senaste åren erhållit statsbidraget *Likvärdig skola*. Statsbidraget ska användas till att utöka pågående insatser eller utföra nya insatser som stärker likvärdighet och kunskapsutveckling i förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet. Huvudmannen ansvarar för att analysera resultat, identifiera behoven och prioritera vilka insatser som statsbidraget ska finansiera. Under 2020 fördelades medel från statsbidraget till bland annat utökning av personal på våra minsta skolor Lagga och Långhundra, en tjänst som samordnare för nyanlända, del av tjänst med fokus på Läsa, skriva, räkna-garantin samt ytterligare några tjänster kopplat till elevstöd i form av exempelvis speciallärare och elevcoacher. Vidare har visst undervisningsmaterial införskaffats som till exempel fler NTA-lådor.[29]

Likvärdighetsuppdraget i dagens förskola och skola är komplext och kräver att alla aktörer inom utbildningsystemet tar ansvar för det. Det är centralt att hitta en balans mellan kravet på en jämlik kvalitetsstandard som bidrar till måluppfyllelse och kravet på respekt för barns och elevers olikheter.

Att arbeta för en likvärdig utbildning handlar, enligt forskning, om att hitta en balans mellan krav på en jämlik kvalitetsstandard som bidrar till måluppfyllelse och krav på att ta hänsyn till alla elevers olika bakgrund, språk, kunskaper och erfarenheter. Likvärdighetens dubbla krav finns närvarande i den svenska skolans läroplaner.

Hänsyn till detta dubbla krav innebär att den likvärdiga utbildningen inte bör vara utformad på samma sätt överallt, enligt Skollagen. Utbildningen ska således inte utformas på samma sätt i alla skolor och förskolor och resurserna ska inte fördelas lika. Likvärdighetsarbetet har istället ett tydligt

[25] Skolverket, *Skolans digitalisering*, www.skolverket.se
[26] Skolverket, *Stärka likvärdigheten i utbildningen,* www.skolverket.se
[27] www.kolada.se- resultat 2018
[28] www.kolada.se- resultat 2018 (Utländsk bakgrund innebär att eleven är född utomlands samt elever födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands)
[29] Programmet vänder sig till skolans huvudmän (kommuner och fristående skolor/förskolor) och erbjuder teman som utgår från kursplanerna i ett eller fler av ämnena biologi, fysik, kemi, teknik och matematik. https://ntaskolutveckling.nu/

kompensatoriskt uppdrag som innefattar planering och genomförande av riktade stödåtgärder till de elever som riskerar att inte uppnå målen.

Likvärdighetsuppdraget är ett gemensamt ansvar för politiker, personal och andra relevanta sociala aktörer. Enligt en rapport om likvärdighet på förskolan som publicerades av Vetenskapsrådet år 2015 betonar forskning att likvärdighet behöver omfatta en politisk och pedagogisk diskussion om utbildningens funktion i en samhällskontext för att hantera olika former av ojämlikhet.[30]

Siffror från riket visar att ungefär var fjärde elev avslutade årskurs 9 utan godkänt betyg i ett, flera eller samtliga ämnen. Andelen elever i riket som uppnådde godkänt betyg i samtliga ämnen var 73,9 procent våren 2020, vilket är en minskning med drygt 1,5 procentenheter jämfört med föregående läsår. I Knivsta har resultaten ökat i jämförelse med året innan. Nedan redogörs för 2020 års resultat där också kommunens högstadieskolor ingår uppdelat på kön. Resultaten mellan flickor och pojkar skiljer sig i mindre utsträckning i jämförelse med resultaten från 2018 och Adolfsbergsskolans pojkar fortsätter att höga resultat vilket inte är desamma för pojkar generellt.

Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen

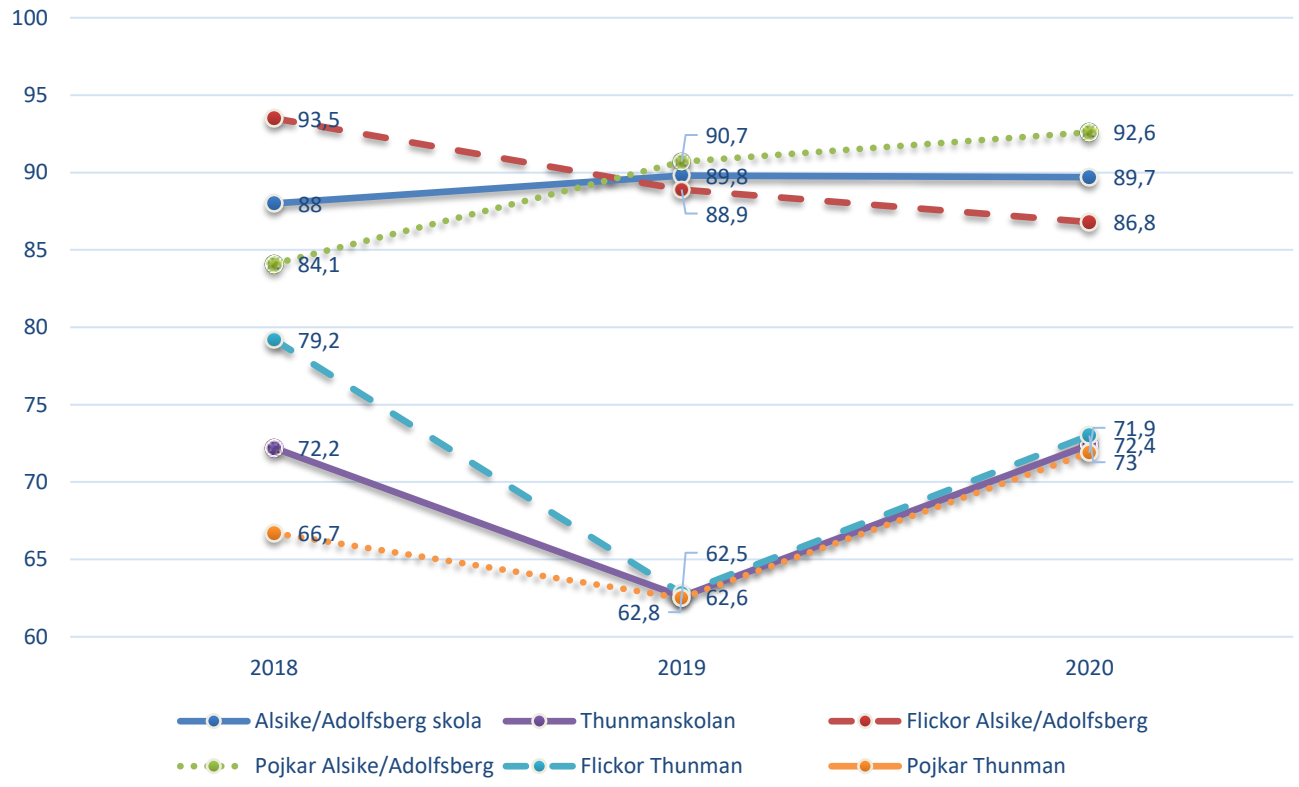

[31]

[30] Skolverket, *Viktigt med balans mellan olika krav i likvärdighetsuppdraget*, skolverket.se
[31] www.kolada.se (lägeskommun)

Andel elever behöriga till ett yrkesprogram 2019- jämförelse med länets kommuner

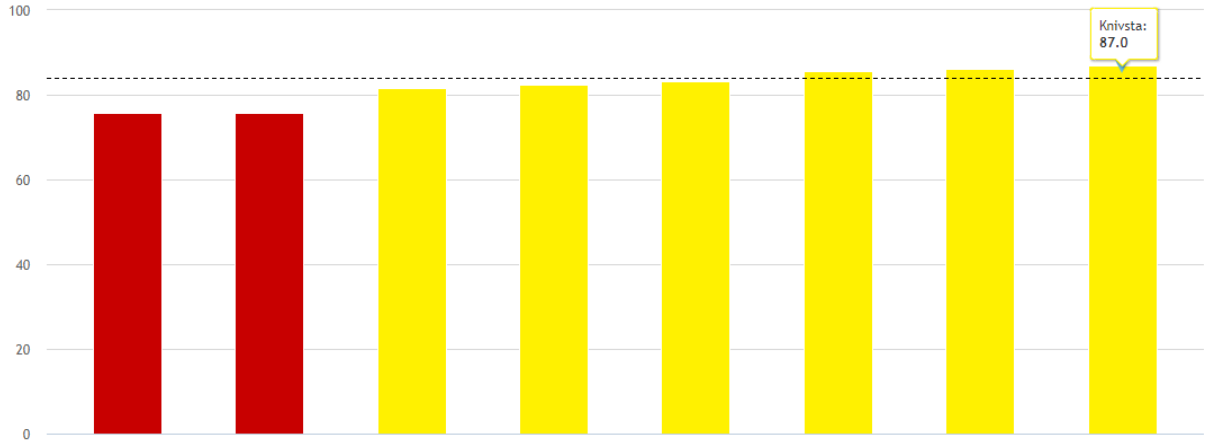

[32]

Sedan 2017 har andelen behöriga till gymnasiet legat på samma nivå för Knivstas elever, runt 87 procent. Trenden ser likadan ut för länet och riket (drygt 82 procent).

Elever i år 9 meritvärde kommunala skolor (exkl. nyinvandrade och okänd bakgr.) genomsnitt (17 ämnen)

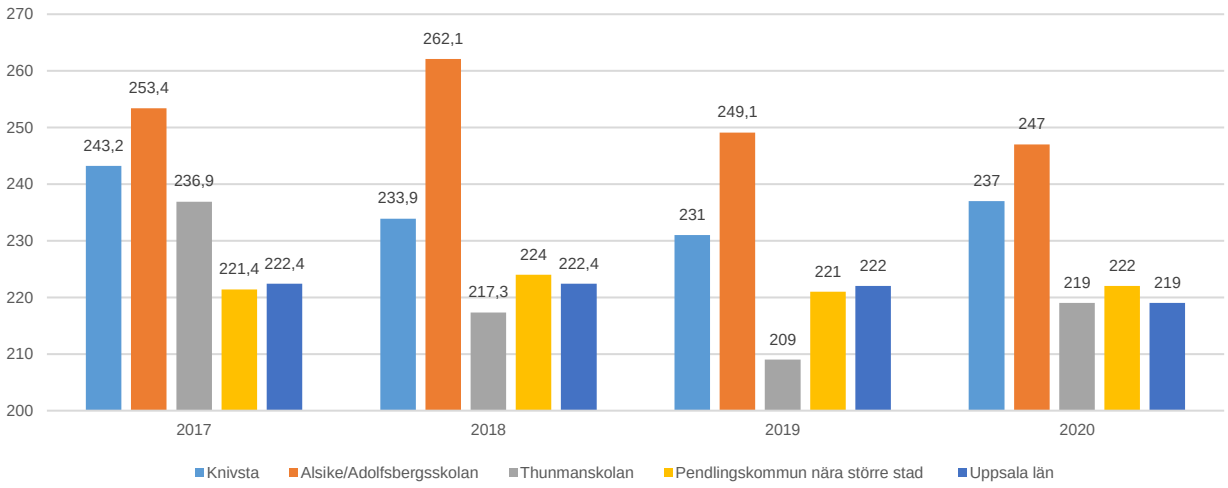

[33]

Ovan presenteras meritvärdet i kommunala skolor. Knivsta kommuns har högre meritvärde än länet och jämförelsekommunerna. I en jämförelse med Uppsala kommuns resultat har Knivsta ett lägre meritvärde. Uppsala kommun totala meritvärden är 244 och Knivstas 237 för hemkommunens elever. Thunmanskolans meritvärde har ökat med 10 poäng mellan 2019 och 2020, detta trots eventuella utmaningar i samband med pandemin.

Betyg används bland annat för att följa elevers kunskapsutveckling, för urval till fortsatta studier och i utvärderingssyfte. Det är viktigt att betygen upplevs som rättvisande och likvärdiga.[34] Som ett led i att utvärdera och kvalitetssäkra betygen i årskurs 9 för Knivsta kommunala skolor genomförs varje år en uppföljning. Uppföljningen följer de elever som slutar årskurs 9 och deras slutbetyg i matematik,

[32] www.kolada.se (hemkommun)
[33] www.kolada.se
[34] www.skolverket.se, *Allmänna råd för betyg och bedömning*

svenska och engelska jämförs med det första betyget för respektive ämne i gymnasieskolan. Denna statistik analyseras av högstadieskolornas rektorer och presenteras för utbildningsnämnden.

Lärarens kompetens, förmåga och engagemang är de undervisningsrelaterade faktorer som i högst grad påverkar elevers resultat. Om detta råder en hög grad av samstämmighet i både internationell och svensk forskning.[35] Lärartätheten i kommunen är något lägre än om man jämför med pendlingskommuner nära en storstad. Snittet för pendlingskommunerna för åren 2017 och 2018 är 12 elever per lärare medan snittet i Knivsta kommuns kommunala skolor är 13,2 elever. 2019 sjönk antalet elever per lärare i Knivsta till 13,2 från 13,5 året innan och samma siffra för riket är 12,2. De tre tidigare åren har lärartätheten legat på samma nivå, trots att antalet inskrivna barn i grundskolan sedan 2012 har ökat med 540 elever.

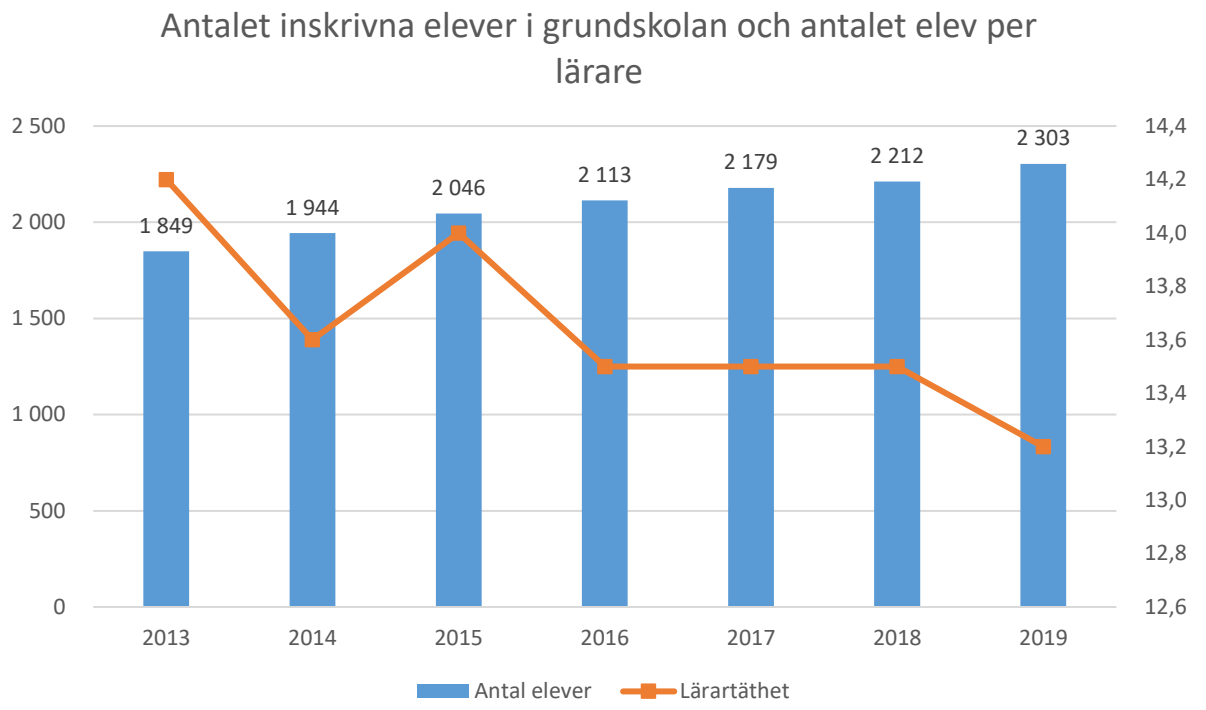

[36]

Studier visar att personalens kompetens sannolikt är den viktigaste kvalitetsfaktorn och deras motivation är avgörande för utvecklingsarbete. Kommunens personalenkät visar att grundskolepersonalens motivationsindex ligger på 82 av 100 och är samma siffra som för länet.[37]

De totala kostnaderna för utbildningsväsendet i riket ökade med 18 procent under perioden 2014–2018. Under perioden ökade kostnaderna för grundskolan med 28 procent i riket och antalet elever ökade med 13 procent. [38]

[35] Skolinspektionen, https://www.skolinspektionen.se/globalassets/0-si/08-om-oss/sammanfattning-forskningsoversikten.pdf
[36] www.kolada.se
[37] HME står för Hållbart medarbetarengagemang och mäter såväl nivån på medarbetarnas engagemang som chefernas och organisationens förmåga att ta tillvara på och skapa engagemang. (2019)
[38] www.kolada.se

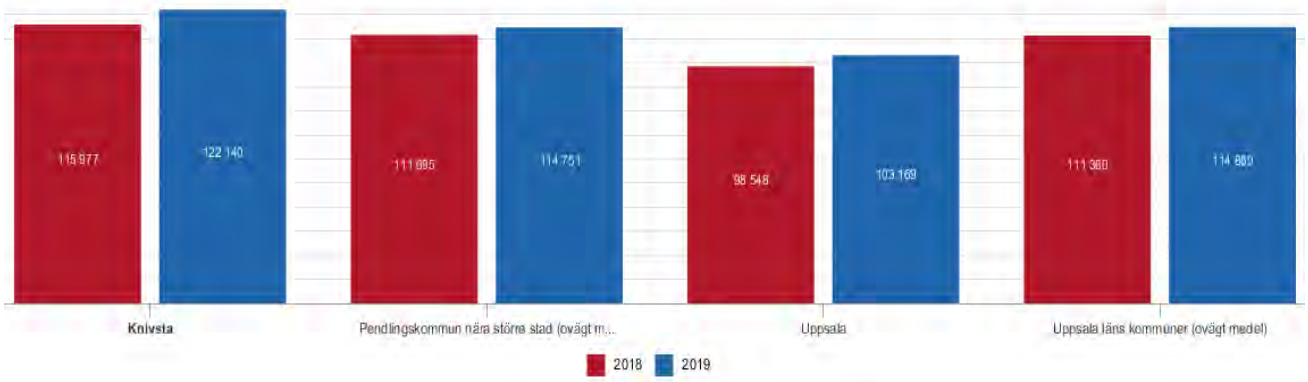

[39]

Kostnaderna per elev i grundskolan är högre än både pendlingskommunen och Uppsala län. Kostnaden i grundskolan har ökat något i jämförelse 2016 och 2017. Knivsta kommun har högre lokalkostnader och övriga kostnader än jämförelsekommunerna. En översyn av de övriga kostnaderna och vad denna del innehåller bör genomföras av förvaltningen.

Vart ska vi?

Med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål har utbildningsnämnden också satt upp egna mål för sina verksamheter. Förutom nämndens mål följer den statliga styrningen med tillhörande lagar, råd och föreskrifter.

Hur gör vi?

I samband med pandemin har ett antal utvecklingsprojekt och kvalitetsarbete fått pausa och fokus har lagts på att hålla igång undervisningen. Sjukfrånvaro och distansundervisning har tvingat skolorna att ställa om och krävt engagemang på alla nivåer. Trots alla utmaningar finns det några områden som lyfts nedan med mål att bidra till kvalitetsutveckling i verksamheten.

I samband med läsårsstart 2019 startade utbildningspaketet *Mera Lärande* som primärt riktar sig till grundskolan och syftar till att stärka läroplansuppdraget. *Mera Lärande* har såhär långt innefattat projekt om forskningslitteracitet i samverkan med Uppsala universitet (FOSAM), föreläsningar om Unikum och läroplanen (Lgr11) med tillhörande workshops samt ”Knivsta Talks”. Det sistnämnda är en form av kollegialt lärande där medarbetare från kommunens egna skolor genom föredrag delar med sig av sin kunskap. Två enheter har ett utökat samarbete med universitet, Thunmanskolans projekt syftar till att bättre förstå vad som motiverar elever till studier och Norrgårdens förskola fokuserar på lärmiljöer och kvalité. En av våra utvecklingsgrupper, ÅP-gruppen, arbetar med att utveckla blanketter och rutiner för processerna kopplat till särskilt stöd. Den gruppen har också satt samman ett seminarium om förhållningssätt gentemot elever och deras utmaningar, som har genomförts med delar av medarbetare i skolor och fritidshem. Under hösten 2021 kommer resterande medarbetare medverka i seminariet.

Under våren 2020 har en uppföljning genomförts med syfte att följa upp drygt 100 grundskoleelever från Knivsta kommun som gick ut gymnasiet i Uppsala kommun under 2018/2019. Avsikten var att studera huruvida deras betyg har förändrats i samband med att de började på gymnasiet och observera om deras betyg har gått upp, gått ner eller kvarstått. Enbart kurserna Matematik, Svenska och Engelska finns med i uppföljningen. Frågor som uppföljningen vill ha svar på; Hur stor är andelen förändrat- samt oförändrat betyg? Hur påverkas elevernas betyg på gymnasiet i förhållande till vilket högstadium de kommer från? Finns det några skillnader mellan studie- och yrkesförberedande program? Hur ser betygen ut i relation till de nationella provresultaten? Statistiken från

[39] www.kolada.se

gymnasieuppföljningen har analyserats på respektive högstadieskola och en ny uppföljning kommer att ske under hösten 2021.

Under 2019 togs beslutet att implementera verktyget Draftit-KB för att rapportera och följa upp kränkande behandling. Verktyget sjösattes under januari 2020. Förvaltningen hoppas att verktyget ska ge goda underlag till analyser för att respektive skola ska ha möjlighet stärka sitt arbete mot kränkande behandling och på sikt skapa en tryggare miljö för elever och personal. Draftit-KB har medfört att vi har en tydlig bild över vilka typer av kränkningar som förekommer och var de sker, vilket i sin tur medför att det på respektive skola är lättare att arbeta förebyggande mot kränkningar.

Utbildningsnämnden i Knivsta kommun har utöver den lagstiftade tillsynen av de fristående förskolorna även valt att ha en egentillsyn av kommunens egna förskolor, skolor och fritidshem. Syftet med Knivsta kommuns egentillsyn är att höja kvaliteten i den verksamhet som granskas, att säkerställa att verksamheten bedrivs med god kvalitet och att säkerställa att kraven i lagar och andra föreskrifter efterlevs. Utbildningsnämnden får genom egentillsynens rapporter även information om hur nämndens verksamheter förverkligar nämndens mål. Under 2020 har en egentillsyn av Högåsskolan genomförts. Bedömningen vid egentillsynen av Högåsskolans grundskola och fritidshem är att verksamheterna är trygga för eleverna. Ledning och personal följer och bedriver verksamheten utifrån läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. En egentillsyn innehåller endast en bråkdel av alla styrkor och utvecklingsområden som finns på en skola och fritidshem, men är ett verktyg för skolledning och personal i deras utvecklingsarbete och en möjlighet för huvudmannen att få en samlad bild av hur verksamheterna fungerar.

Lärarprogrammet förändrar sin verksamhetsförlagda utbildning till att omfatta så kallade partnerskolor. Knivsta kommun och Uppsala universitets lärarutbildning har inlett ett fördjupat samarbete. Tre förskolor och fem grundskolor i Knivsta är så kallade partnerskolor. Målet är att höja kvaliteten på den verksamhetsförlagda delen av lärarutbildningen. Andra fördelar som lyfts fram är ökad trygghet och kontinuitet för barnen, och bättre möjligheter till långsiktig kompetensförsörjning till kommunens skolor och förskolor.

Hur blev det?

Resultaten för Knivstas grundskola för 2020 är i stort på samma nivå som tidigare år. Några utvecklingsområden är identifierade under rubriken ”Var är vi?”. Andelen niondeklassare som är behöriga till gymnasiet ligger på samma nivå som tidigare år, både vad det gäller pojkar och flickor och sammantaget ligger resultatet över genomsnittet för riket och liknande kommuner. Spridningen mellan könen är också lågt precis som de senaste tre åren.

Enligt skollagen ska alla elever tillförsäkras en trygg och stödjande skolmiljö. Det är skolan och ytterst rektorns ansvar att skapa trygghet och studiero. Nämndens mål gällande trygghet och även inflytande är viktiga delar för att eleven ska nå goda resultat. Den upplevda tryggheten i elevenkäterna har försämrats det senaste året och en genomlysning bör ske av respektive rektor för att ta reda på vad som orsakat denna upplevelse.

Rektorer och lärares gemensamma ansvar för att analysera och förbättra elevernas resultat är centralt samtidigt som huvudmannen måste stödja och ha fokus på likvärdigheten. Förutsättningar för goda resultat finns i Knivsta kommun och uppföljning med avstamp i utvecklingsområden varje termin är avgörande för att utveckla verksamheterna.

Utöver ovan bör ju här nämnas att året kom att präglas av Corona-pandemin och den oro samt de utmaningar som följde i skuggan av den. I detta har medarbetare inom alla nämndens verksamheter gjort ett fantastiskt jobb.

5 Fritidshem

Uppdraget

I Knivsta kommun går cirka 85 procent av barnen mellan 6-9 år i fritidshemmet.[1] Fritidshemmets uppgift är att komplettera förskoleklassen och skolan och att göra det möjligt för föräldrar att förena föräldraskap med arbete eller studier. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande, erbjuda dem en meningsfull fritid, främja allsidiga kontakter och social gemenskap. Fritidshem är en pedagogisk gruppverksamhet för elever från 6 års ålder till och med vårterminen det år då de fyller 13 år.

Fritidshemmet regleras i skollagen, vid sidan av skollagen är läroplanen det viktigaste styrdokumentet för verksamheten. I skollagen används begreppet utbildning för att övergripande beskriva fritidshemmets verksamhet.[4] Läroplanen delar in innehållet i fritidshemmets undervisning i fyra kunskapsområden; språk och kommunikation, skapande och estetiska kunskapsformer, natur och samhälle samt lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse.

I Knivsta kommun finns det fritidshem för elever 6-12 år och fritidsklubbar för elever 10-12 år.

Var är vi?

Under de senaste tio läsåren har såväl antalet elever som antalet anställda och antalet avdelningar i fritidshem i riket ökat. Ökningen har dock skett i olika takt. Medan antalet elever har ökat med cirka 37 procent, har antalet anställda och antalet avdelningar ökat med drygt 33 procent respektive 26 procent. Antalet fritidshem har under samma period minskat med 1,5 procent.[40]

Skolan står inför stora rekryteringsbehov. Samtidigt råder det brist på behöriga förskollärare, lärare och fritidspedagoger. Från och med den 1 juli 2019 blev det krav på lärarlegitimation och behörighet för att få undervisa och ansvara för undervisning i fritidshemmet. Tidigare fick lärare som inte hade legitimation undervisa och ha ansvar för undervisningen i fritidshemmet om de hade en svensk eller utländsk högskoleutbildning för arbete som fritidspedagog eller motsvarande.[41]

Läsåret 2019/20 har 36,5 procent av personalen i fritidshem i riket en pedagogisk högskoleexamen. Närmare 17 procent har annan utbildning inom pedagogik eller social omsorg och cirka 4 procent har en fritidsledarutbildning. Cirka 42 procent av personalen har övrig utbildning.

Nedan redovisas kostnader per inskrivet barn samt andelen årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen. Andelen personal med högskoleexamen har ökat mellan 2018 och 2019 samtidigt som kostnaderna stigit. Men ännu är det för tidigt att dra några slutsatser om kostnaderna kan komma att påverkas av de nya legitimationskraven för fritidshemspersonal och dagsläget är det fortsatt svårt att rekrytera behörig personal.

[40] https://www.skolverket.se/download/18.2a23c2b1698641e369a0a/1555424941513/pdf4085.pdf
[41] www.skolverket.se, *Lagändring 2019-07-01*

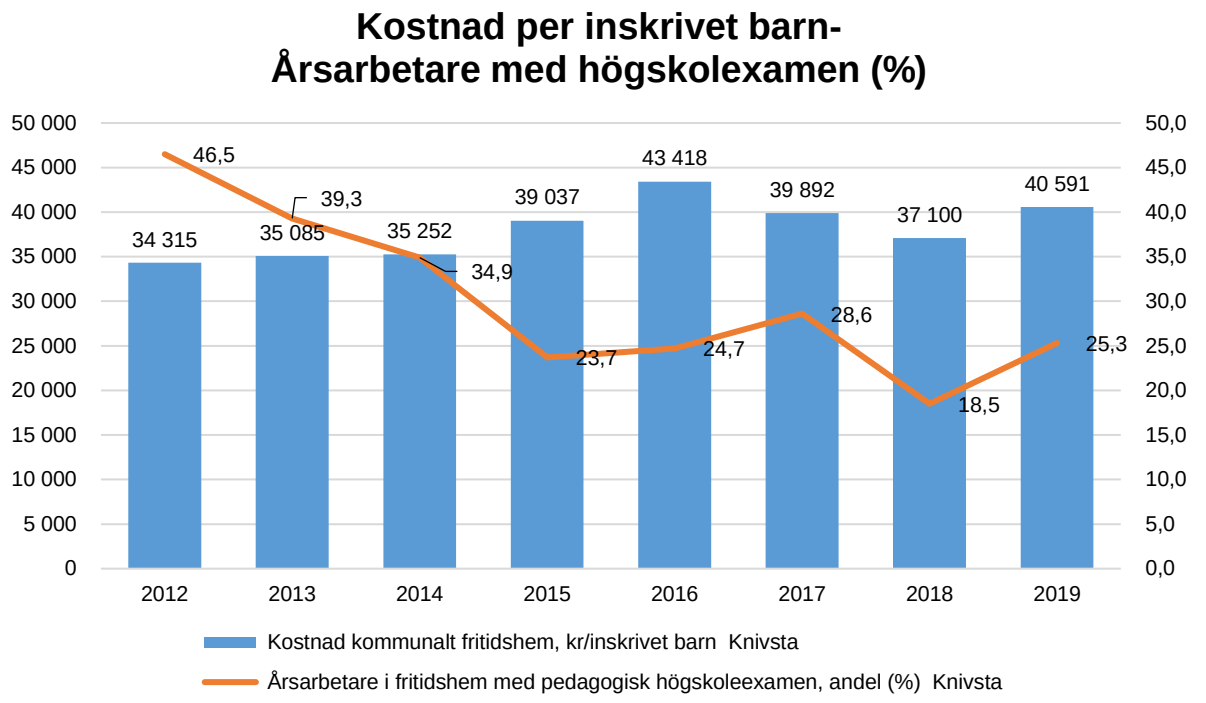

[42]

För elevgruppens storlek i fritidshemmen går det inte att fastställa en optimal storlek. Gruppstorleken måste relateras till gruppens sammansättning, såsom åldersspridningen, andelen nyanlända elever samt elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd.[43] Nedan visas antal barn per avdelning. Statistiken är hämtat från Skolverkets databas och visar på att antalet per avdelning har sjunkit med nästan 7 barn sedan 2017. Antal barn per avdelning är inte det nyckeltal som speglar kvaliteten i verksamheten. Hög personaltäthet ger också förutsättningar för undervisning med små elevgrupper, dela upp dem under delar av dagen.

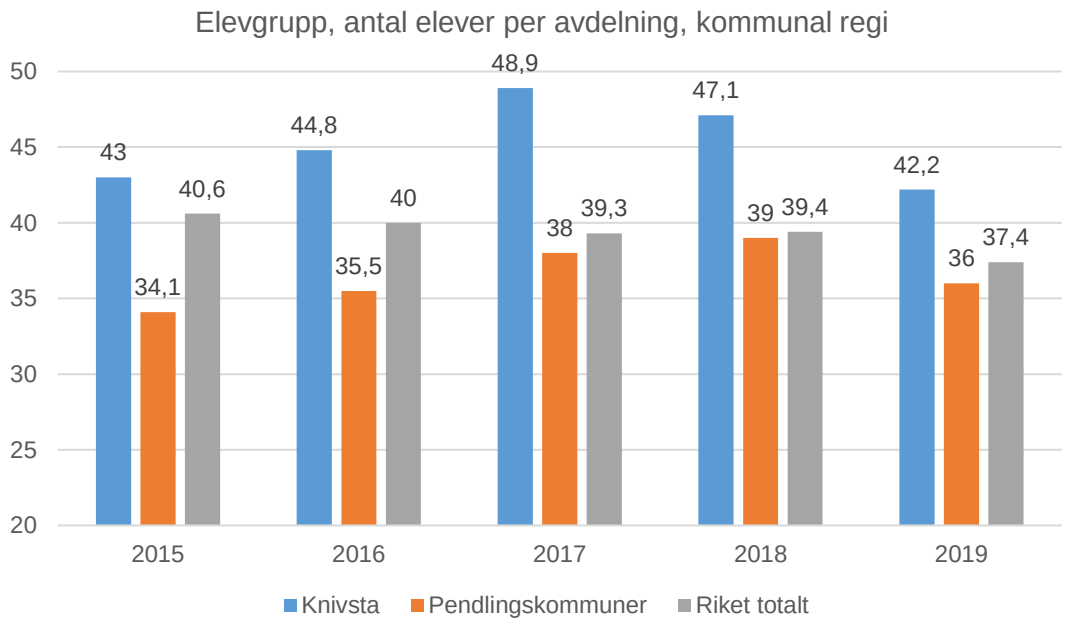

[42] www.skolverket.se
[43] www.skl.se, *Kvalitet i fritidshemmet*

Utbildningsnämnden mäter bland annat kvaliteten i fritidshemmet med hjälp av en föräldraenkät. I enkäten från 2019 som vänder sig till föräldrar med barn i förskoleklass anger 87 procent att ”Lek och skapande får stort utrymme” och för 2020 var siffran densamma 87 procent. När det gäller frågan *Jag hålls informerad om verksamheten på mitt barns fritidshem* så har resultatet sjunkit mellan 2018 och 2020. Från 79 procent till 62 procent av föräldrarna som svarat *stämmer helt och hållet* och *stämmer ganska bra.* Pågående pandemin kan vara en förklaring till brister i informationen men de digitala vägarna borde vara ett komplement för verksamheterna.

Studier och statistik har sedan många år indikerat stora utmaningar när det gäller fritidshemmens uppdrag. Utmaningarna handlar bland annat om stora elevgrupper, låg personaltäthet och låg andel personal som är behörig att undervisa. Skolinspektionens tidigare granskningar av fritidshemmen har vidare visat att styrning och ledning av fritidshemmen tenderar att få mindre uppmärksamhet i förhållande till skolan.[44]

Vart ska vi?

Med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål har utbildningsnämnden också satt upp egna mål för sina verksamheter. Förutom nämndens mål följer den statliga styrningen med tillhörande lagar, råd och föreskrifter. Målen för fritidshemmet har fokus på hög kvalitet, nöjda vårdnadshavare och hög personaltäthet.

Hur gör vi?

Under 2020 har Knivsta kommun genomfört uppföljningar och satsningar som har haft direkt syfte att förbättra resultat och därmed måluppfyllelse i fritidshemmet. En uppföljning av kommunens fritidshem har genomfördes under hösten 2018 och våren 2019. Slutsatserna av uppföljningen visade brister i likvärdigheten mellan kommunens fritidshem, dock har insatser skett under 2019 från huvudmannen för att skapa en mer likvärdig verksamhet. Kompetensförsörjning, utvecklingsgrupper, strategier kring resursfördelning samt uppföljning av resultat är några exempel och presenteras mer ingående nedan.

På en kommunövergripande nivå finns en utvecklingsgrupp med representanter från kommunens fritidshem. Gruppen träffas drygt 8 gånger per år och delar erfarenheter samt jobbar med kommunövergripande dokument och insatser. Under 20/21 har dock gruppen pausats på grund av rådande pandemi.

Hur blev det?

Fritidshemsverksamheten är målstyrd och strävar efter en likvärdighet för eleverna. För att lyckas behöver fritidshemmen förhålla sig till såväl syfte som centralt innehåll. Rollen som komplement och kompensatoriska uppdragen bör vid varje möjlighet diskuteras både i den enskilda personalgruppen och tillsammans med skolan.

Utbildningskontorets kompetensutvecklingsinsatser har sedan 2017 varit värdefulla för verksamheterna och en översyn av fritidshemmets uppdrag har synliggjorts i flertalet processer. Fortsatt bör nämnden och förvaltningen lyfta fritidshemmet uppdrag och följa upp hur man uppnår sitt kompensatoriska uppdrag till skolan.

Avdelningarnas storlek har blivit mindre de senaste tre åren och antalet elever per heltidsanställd har minskat. Om detta beror på att skolorna har ökat sina resurser i verksamheten eller organisatoriska förändringar är svårt att säga då statistiken tidigare varit bristfällig. Varje enhet bör se över sin offentliga statistik och jämföra hur det ser ut varje dag i elevgruppen. En analys av det bör

[44]https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2018/fritidshem/fritidshem_rapport_2018.pdf

sammanställas på huvudmannanivå för att kvalitetssäkra statistiken och kunna ge möjlighet för både rektorer och huvudmannen att använda sig av underlaget för sitt systematiska kvalitetsarbete.

6 Grundsärskola och gymnasiesärskola

Uppdraget

Grundsärskolan är ett alternativ till grundskolan för elever som inte bedöms kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning eller en begåvningsmässig funktionsnedsättning. Grundsärskolan är en obligatorisk skolform som styrs av skollag och läroplan för grundsärskolan från 2017. Grundsärskolan varar i nio år från det år eleven fyller sju år. Beslut om mottagande i särskola tas av verksamhetschef för förskolan. Psykologisk, pedagogisk, medicinsk och social utredning ligger till grund för beslutet.

Ungdomar som har avslutat grundsärskolan, har rätt att gå i fyraårig gymnasiesärskola. Inför att en elev ska börja i gymnasiesärskolan förnyas de utredningar som genomförts och krävdes för beslut om mottagande i grundsärskolan.

Var är vi?

Höstterminen 2019 startade Knivsta kommun egen särskoleverksamhet och verksamheten bedrivs i Alsike skolas lokaler. Anledningen till uppstarten av verksamheten är dels att Uppsala kommun inte kan erbjuda elever från Knivsta plats från hösten 2019 dels barns rätt till skolgång så nära hemmet som möjligt. Antalet elever i Knivsta kommuns grundsärskola var 7 stycken under 2020, samt 5 integrerade elever.

Omvärld: *Grundsärskolans kunskapsuppdrag – styrning, stöd och uppföljning*

Grundsärskolan missgynnas när staten utvecklar skolverksamheten i Sverige rapporterade riksrevisionen under 2019. Färre bedömningsstöd samt sämre kunskapsuppföljning och rapportering till riksdagen är några av konsekvenserna.

Riksrevisionens granskning visar att grundsärskolans behov inte har tillgodosetts tillräckligt i de statliga insatserna för att styra, stödja och följa upp grundsärskolan. Många av de insatser som Skolverket genomfört för grundsärskolan är uppskattade, men lärare i grundsärskolan har ett avsevärt mindre stöd för att bedöma elevernas kunskaper än lärare i grundskolan. Det finns också brister i uppföljningen och utvärderingen av grundsärskolan på nationell nivå.[45]

Vart ska vi?

Med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål har utbildningsnämnden också satt upp egna mål för sina verksamheter. Förutom nämndens mål följer den statliga styrningen med tillhörande lagar, råd och föreskrifter. Målen för grund- och gymnasieförskolan har fokus på elevens trygghet och nöjdhet i verksamheten. Uppföljningar genomförs på individnivå av utbildningskontoret och presenteras i en samlad bild till utbildningsnämnden.

Hur gör vi?

Målet med elevernas skolgång är att de ska utveckla kunskaper inom de teoretiska och praktiska ämnena samt få strategier för hur man kan söka kunskap för ett livslångt lärande. Knivstas grundsärskola konkretiserar undervisningen, så att kunskaper och färdigheter lättare ska kunna relateras till verkligheten. Skolan lägger stor vikt vid att utveckla elevernas sociala färdigheter och

[45] https://www.riksrevisionen.se/rapporter/granskningsrapporter/2019/grundsarskolans-kunskapsuppdrag---styrning-stod-och-uppfoljning.html

övar mycket på att eleverna så självständigt som möjligt, ska klara vardagssituationer - i skolan, hemma och ute i samhället.

Alsike grundsärskola erbjuder anpassad fritidsverksamhet i skolans lokaler efter skoltid. Det är samma personal som arbetar i grundsärskolan och på fritids vilket gör det naturligt att skapa bryggor mellan verksamheterna.

Hur blev det?

Knivsta kommuns grundsärskola håller en god kvalitet med utarbetade rutiner för mottagande, målgruppsbestämning samt uppföljning av att eleven tillhör rätt målgrupp och får den utbildning han/hon har rätt till. Uppföljning på individnivå visar att eleverna har tillgång till en verksamhet av god kvalitet.

Elever mottagna i gymnasiesärskolan har till största del sin placering på skolor i Uppsala. Uppföljning på individnivå visar att eleverna har tillgång till en verksamhet av god kvalitet.

7 Gymnasieskolan

Uppdraget

Alla ungdomar i Sverige som har avslutat grundskolan eller grundsärskolan har rätt till en gymnasieutbildning. Gymnasieskolan i Sverige är treårig och frivillig. Det finns 18 nationella program varav tolv yrkesprogram och sex högskoleförberedande program.[46]

I Knivsta kommun finns sedan höstterminen 2005 ett gymnasium, Sjögrenska gymnasiet, som erbjuder ett flertal yrkesförberedande program och introduktionsprogram. Från och med läsåret 16/17 går Knivstaeleverna SPRINT språkintroduktionsprogram på Sjögrenska gymnasiet, tidigare gick denna elevgrupp i Uppsala kommun.

Var är vi?

Majoriteten av eleverna folkbokförda i Knivsta kommun studerar på gymnasieskolor i Uppsala kommun. Cirka 95 procent av eleverna studerar i en annan kommun/huvudman och 5 procent studerar på Sjögrenska gymnasiet.[47] Siffran på elever i kommunens egen gymnasieskola ökade med en procentenhet mellan 2018 och 2019, för 2020 ligger den på samma nivå som under 2019. Av Knivsta kommuns elever i gymnasieskolan går 70 procent av flickorna ett högskoleförberedande program och 62 procent av pojkarna. Det är en hög andel i jämförelse med riket.[48]

Gymnasieexamen är en av de viktigaste faktorerna för att en person ska kunna komma in på arbetsmarknaden och i samhället. Därför är det viktigt för varje individ att ta gymnasieexamen. Vanligaste ämnena som dessa elever får underkänt i är svenska och matematik. Många klarar heller inte gymnasiearbetet.[49] Hemkommunens elever har goda resultat i gymnasieskolan och inom samtliga områden ligger Knivsta inom det gröna och gula området (25 procent bästa kommunerna och 50 procent mellersta).

[46] Skolverket, Gymnasieutbildning
[47] www.kolada.se År 2018-2020
[48] www.kolada.se, År 2020
[49] https://www.skolverket.se/publikationer?id=3827

Vid en jämförelse så visar diagrammet nedan att genomströmningen inom 3 år på gymnasiet har ökat i jämförelse med 2017 och börjar närma sig de höga resultaten från 2014. Knivsta är i nivå med jämförelsekommunerna och en bra bit över rikets snitt.

Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 3 år (hemkommun)[50]

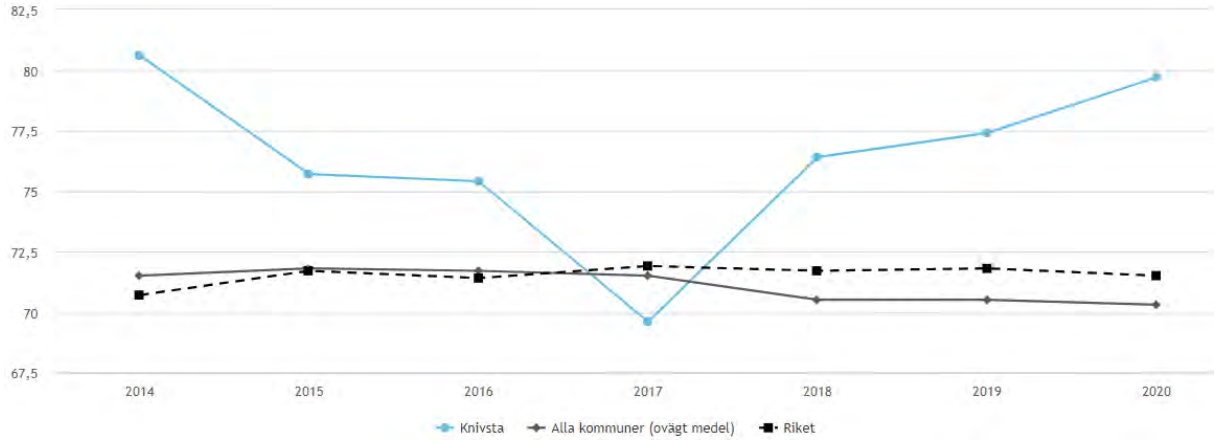

I den regionala utvecklingsstrategin (RUS) som anger långsiktig strategi som handlar om hur organisationen Region Uppsala vill möta framtidens utmaningar och utveckla det geografiska området Uppsala län finns målet att *andelen gymnasieelever med examen inom 4 år ska överstiga 75 procent år 2020*. Till år 2030 ska minst 80 procent ta examen inom 4 år. Både flickor och pojkar i Knivsta kommun har i högre grad tagit gymnasieexamen än i riket och i jämförelse med Uppsala län.

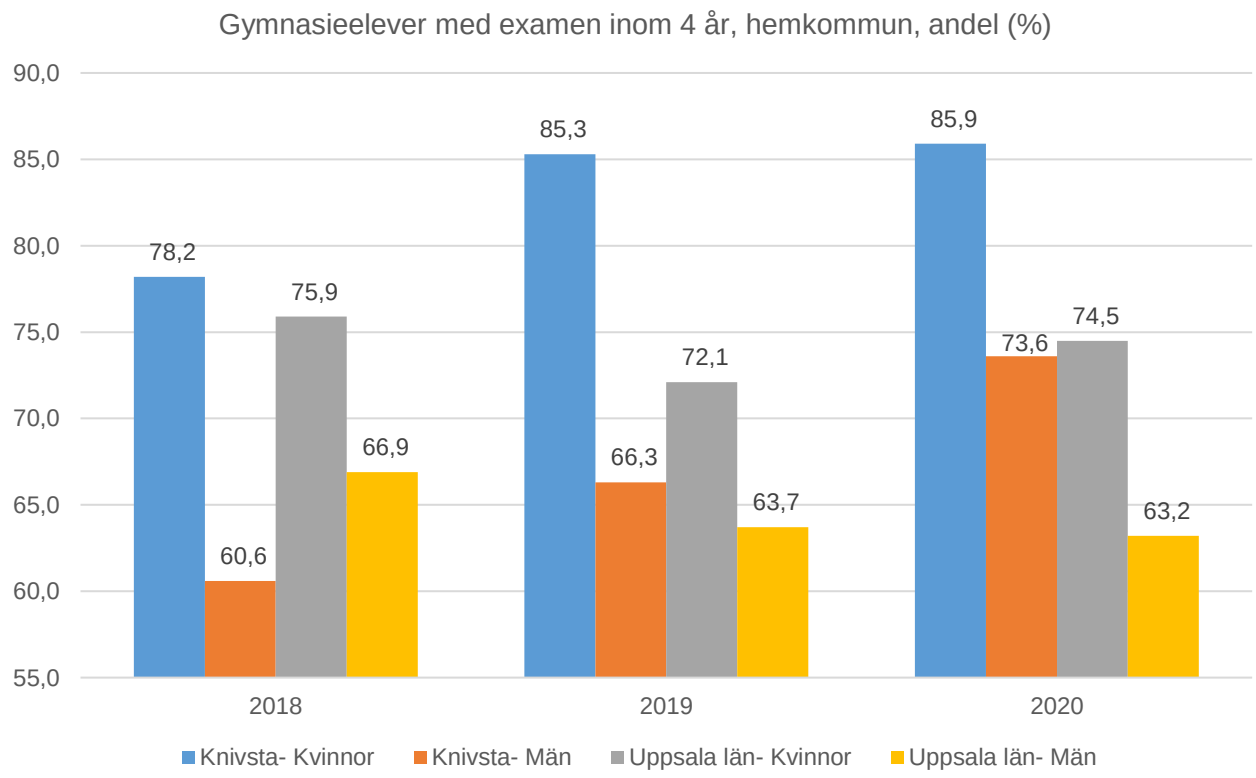

[51]

[50] För att ingå i den officiella, nationella statistiken av avgångselever med studiebevis måste eleverna fortfarande uppnå kravet att ha 2500 betygsatta kurspoäng.
[51] www.kolada.se

Notera att resultatet i diagrammet ovan har ökat med drygt 5 procentenheter för både flickor och pojkar i Knivsta kommun mellan åren 2018-2019. Pojkars resultat i Knivsta har ökat med 13 procentenheter mellan 2018-2020.

Framgångsfaktorer som lyfts i gymnasieskolan är goda ledare i klassrummet, anpassad miljö efter elevens behov och motivation. Samtidig visar studier på att skolans socioekonomiska elevsammansättning har fått större betydelse för elevers betyg. Bakgrund, kön och utbildningsnivå hos föräldrarna av tre avgörande faktorer för att lyckas enligt forskningen. Nedan visar Sjögrenska gymnasiet elevgrupp och diagrammen nedan är statistik som redogör andelen med utländsk bakgrund bland elever i år 1-3 som är 80 procent vilket är en minskning med 8 procent i jämförelse med 2019. Andel elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning 17 procent vilket är en ökning med 6 procentenheter i jämförelse med 2019. Diagrammen visar Knivsta i jämförelse med pendlingskommuner till större stad. Huruvida dessa bakgrunds faktorer kommer ha effekt på Sjögrenskas resultat bör utvärderas de kommande åren.

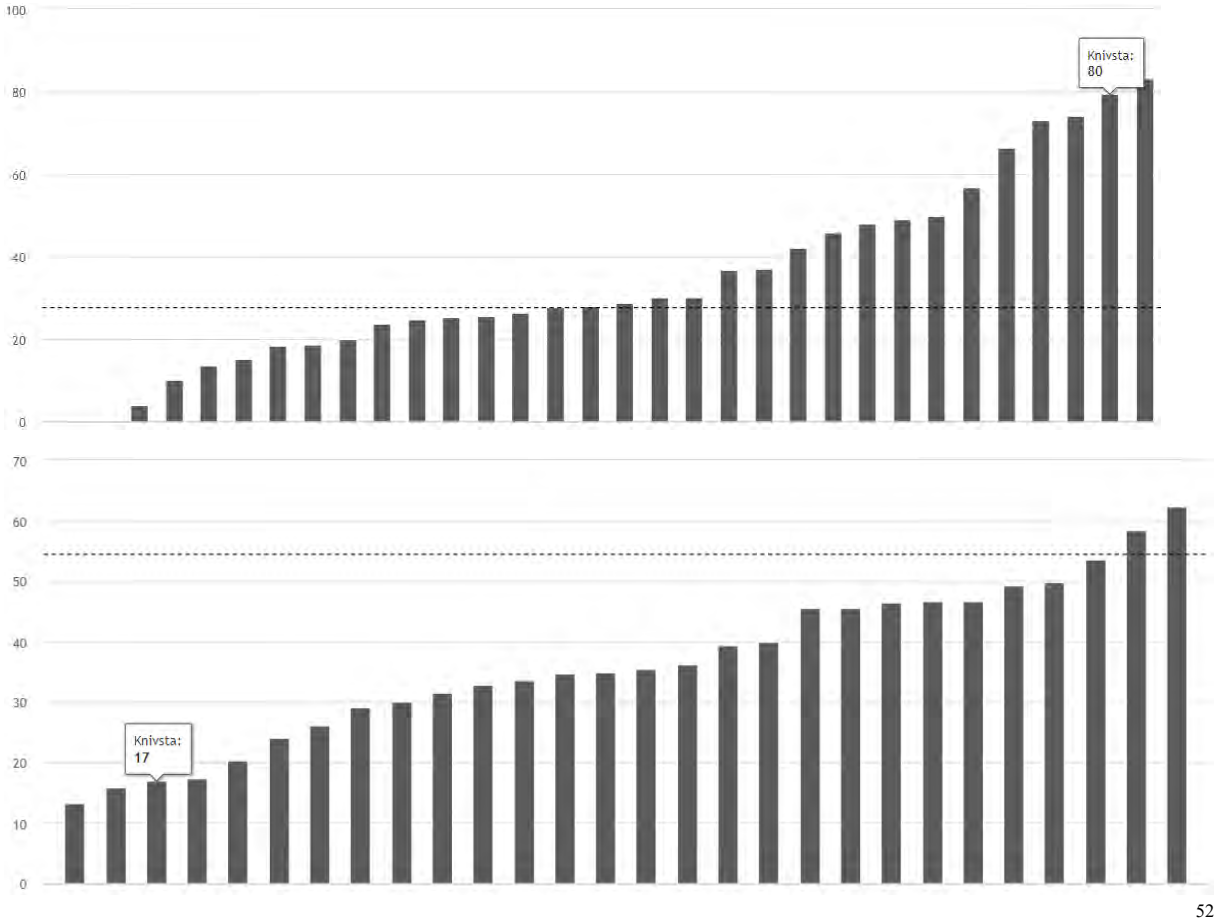

[52]

[53]

[52] www.kolada.se
[53] www.kolada.se, 2019

Upplevd otrygghet påverkar skolupplevelsen i stort och de mest otrygga eleverna har genomgående en långt mer negativ upplevelse av skolan, exempelvis avseende sitt eget inflytande över undervisningen, studiemiljö och mycket mer.[54] Både i avseende av god arbetsmiljö och motivation till studier krävs arbetsro och trivsel i klassrummet. Resultatet nedan gäller Sjögrenska gymnasiet resultat från 2020 i jämförelse med rikets alla kommuner. 69,6 procent av elever anger att de känner sig trygga i skolan. Medelvärdet för rikets alla kommuner är 86,8 procent. Den upplevda studieron på Sjögrenska gymnasiet är även den låg med 52,2 procent som uppger att de har studiero. Frågan analyseras på enhetsnivå där rektor leder arbetet för att söka orsaker och sätta in åtgärder.

Gymnasieelever år 2: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)[55]

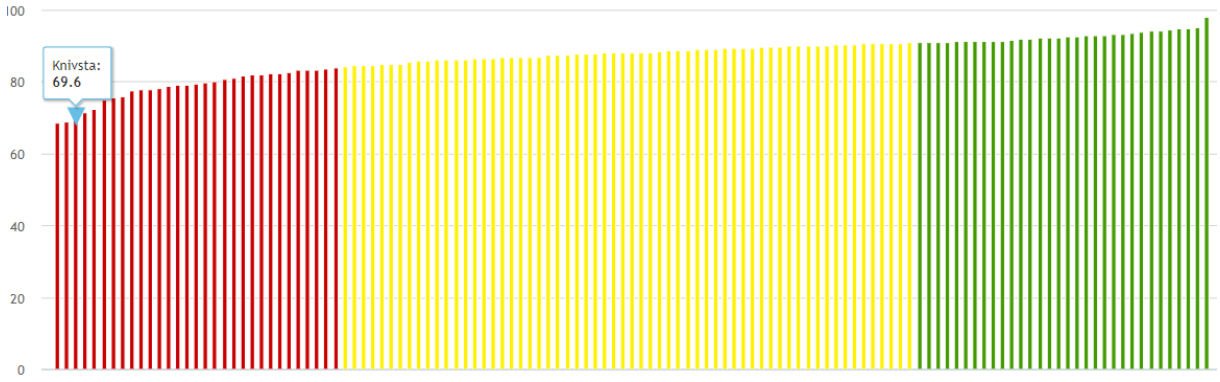

Omvärld: *Ny forskning visar vad som krävs för att en elev ska lyckas i skolan*[56]

I en ny studie försöker forskare svara på frågan vad som egentligen krävs för att en elev ska få höga betyg i skolan – och resultaten är inte vad de väntade sig.

Syftet med studien är att ta reda på vilka drivkrafter dessa ungdomar har och vilka metoder de använder för att lyckas i skolan. Och resultaten som hittills kommit fram visar att de är samma för elever med både låg och hög utbildningsbakgrund.

Slutsatserna som forskarna hittills kommit fram till är alltså att det finns tre faktorer som måste samspela för att en elev ska lyckas i skolan: Ett hem med anhöriga som stöttar och uppmuntrar, kompisar som pluggar tillsammans och sporrar varandra samt lärare som engagerar sig och vågar bli personliga.

[54] *Trygghet* Fördjupad analys av Skolenkäten, skolinspektionen.se
[55] www.kolada.se
[56] https://www.sh.se/nyheter/forskning/2020-03-10-ny-forskning-visar-vad-som-kravs-for-att-en-elev-ska-lyckas-i-skolan

Vart ska vi?

Med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål har utbildningsnämnden också satt upp egna mål för sina verksamheter. Förutom nämndens mål följer den statliga styrningen med tillhörande lagar, råd och föreskrifter. Målen för gymnasieskolan har i dagsläge fokus på Sjögrenska gymnasiet och andelen elever som lämnar skolan med examen.

Hur gör vi?

Sjögrenska gymnasiet håller god kvalitet vilket är tydligt i ökningen av andelen elever som når yrkesexamen. Även introduktionselever som lämnar gymnasiet efter 3 år har hög måluppfyllelse och många gymnasiepoäng. Distans- och fjärrundervisning har påverkat måluppfyllelsen negativt till viss del, framför allt för årskurs 1 och 2 som inte haft samma förutsättningar att uppnå betyg varpå kurser förlängts in på höstterminen.

Många elever upplever sämre mående pga. isolering och avsaknad av undervisning i skolans lokaler vilket påverkat måluppfyllelsen. Specialpedagogiska insatser samt uppsökande arbete har fokuserats på elever med svårigheter och fortsatt via länk. Enstaka elever med behov har haft undervisning på skolan i viss utsträckning. Fokus har legat på utveckling och dokumentation av extra anpassningar och särskilt stöd. Fortsatt utveckling sker kontinuerligt, men under vårtermin och senare delen av höstterminen stoppades till viss del pågående utvecklingsarbeten till förmån för fokus på distans- och fjärrundervisning samt riskhantering kring Covid-19.

De utvecklingsinsatser som ändå lyckats genomföras är utveckling av rutin och handlingsplaner kring frånvaro och närvaro, kompetensutbildning för lärare i IKT via kollegialt lärande med fokus på verksamhetens digitala plattformar Teams, Office365 och Unikum samt att yrkeslärare har genomgått Skolverkets handledarutbildning för arbetsplats förlagd utbildning. All personal har dessutom deltagit i en föreläsning kring bemötande och samtal med personer som har suicidtankar.

Hur blev det?

Andelen elever med examen eller studiebevis inom 3 respektive 4 år har ökat under 2020 för flickor och pojkar. Pojkars resultat har varit höga i jämförelse med andra kommuner och vissa år i paritet med flickors resultat.

Sjögrenska gymnasiet bör fortsättningsvis lägga fokus på åtgärder inom den psykosociala arbetsmiljön. Kunskapsresultaten måste analyseras på individnivå då antalet individer som tar examen är få, detta bör ske parallellt med analyser på strukturell nivå av skolans insatser för att alla eleverna ska uppnå goda resultat.

8 Vuxenutbildning inklusive SFI

Uppdraget

Skollagen 20 kap 2§ skriver att det övergripande målet för den kommunala vuxenutbildningen är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling. Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar. De som har fått minst utbildning ska prioriteras.

Kommunal vuxenutbildning skall erbjuda kommuninvånarna kompetensutveckling av hög kvalitet, som utgår från individens förutsättningar och önskemål samt omvärldens behov. Verksamheten skall präglas av flexibilitet och hög tillgänglighet. SFI vänder sig till personer som har utländsk bakgrund och inte kan det svenska språket. Utbildning i svenska för invandrare omfattar kurserna A-B-C-D och genomförs med 15 timmar/ vecka.

I Knivsta kommun utförs grundläggande och gymnasial nivå på entreprenad. För att möta varje elevs behov och förutsättningar avseende plats för genomförandet, tid, studietakt, längdinnehåll är eleverna själva med och påverkar sin studietakt. Undervisningen sker på heldistans och de flesta kurser på grundläggande nivå och yrkesvux-utbildningar sker via ersättning till andra kommuner.

Var är vi?

I dagsläget får endast de som enligt rättighetslagstiftning har rätt att studera en studieplats. För Knivsta kommuns deltagare inom vuxenutbildningen planeras en elevenkät som kommer att skickas ut innan sommaren 2021. Statistiken nedan innefattar studerande i egen regi samt distansstudier hos upphandlad utbildningsanordnare, ej studerande i annan kommun, då resultatet inte kan levereras.

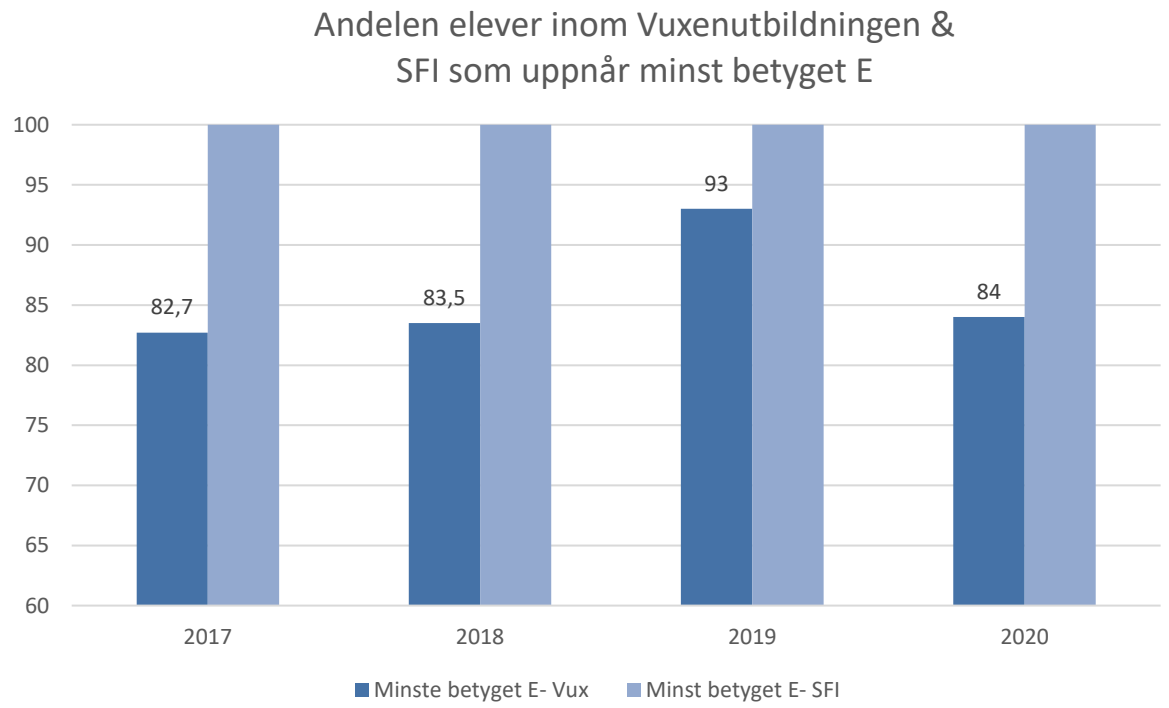

[57]

[57] Kommunens egen statistik. *Statistiken innefattar studerande i egen regi samt*

Anordnaren för grundläggande och gymnasial vuxenutbildning rapporterar varje vecka vilka elever som är försenade med sina uppgifter. Nya rutiner för att följa upp elever på gymnasial och grundläggande nivå som riskerar att få betyget F har införts, ofta räcker det med en personlig kontakt och en fråga om vad de behöver för att komma vidare i sina studier. Ibland kan vi lotsa eleverna till Lärcentrum efter att i första hand ha hänvisat till den upphandlade anordnarens stöd.

Omvärld: *Lägesbild av situationen i Komvux med anledning av covid-19-pandemin*[58]

Skolverket genomförde under november 2020 en lägesbild av Komvux med anledning av covid-19. Söktrycket till vuxenutbildningar i riket har ökat. Detta gäller framförallt till kurser på gymnasial nivå inklusive yrkesutbildning inom Komvux. Här uppger cirka 60–70 procent att söktrycket har ökat jämfört med hösten 2019. Antagningen till Komvux ser olika ut såväl mellan olika utbildningar inom Komvux som mellan kurser. Några huvudmän berättar att de inom vissa utbildningar har haft fler sökande under hösten än de har platser. Det gäller främst yrkesutbildningar, till exempel inom vård- och omsorg. Antalet studieavbrott har till stor del minskat eller varit oförändrat för yrkesutbildning inom Komvux och särskild utbildning. Cirka en fjärdedel av huvudmännen ser dock ett ökat antal studieavbrott i Komvux på grundläggande nivå, allmänna kurser på gymnasial nivå och svenska för invandrare (SFI).

Huvudmännen bedriver mer distansundervisning i dagsläget. Fyra av fem huvudmän uppger att de bedriver mer distansundervisning inom Komvux på grundläggande nivå, Komvux på gymnasial nivå och inom SFI jämfört med förra hösten. Övergången till mer distansundervisning gäller dock inte i lika hög utsträckning för yrkesutbildning inom Komvux och inom Komvux som särskild utbildning. De flesta kommuner som har ställt om till mer distansundervisning uppger att omställningen har fungerat mycket eller ganska bra.

Texten ovan stämmer bra överens med läget i Knivsta. Söktrycket var enormt till yrkesutbildningar under 2020, men har minskat under inledningen av 2021. 70 procent av de som sökte fick avslag. Fortsatt högt tryck från elever födda 90-00 som gått ut gymnasiet med studiebevis. Många av dem söker distanskurser och klarar det bra. Kommunens egen SFI har bedrivits först på heldistans från mars 2020 och från hösten 2020 på delvis distans.

Vart ska vi?

Med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål har utbildningsnämnden också satt upp egna mål för sina verksamheter. Förutom nämndens mål följer den statliga styrningen med tillhörande lagar, råd och föreskrifter. Målen för vuxenutbildningen innefattar kvalitén inom vuxenutbildningen och SFI.

Hur gör vi?

För att öka kvaliteten i vuxenutbildningen har rektor lyft arbetet med kompetensutveckling när det gäller digital kompetens hos lärarna, och även initierat ett längre utvecklingsprojekt om språkdidaktik.

Under 2018 ingick Knivsta ett avtal med ReSam. ReSam (Upplandskommuner i samverkan) har en samverkan som syftar till att erbjuda regionens vuxna medborgare ett relevant utbildningsutbud inom hela vuxenutbildningen men framförallt gällande yrkesutbildning. Avtalet syftar även till att optimera resursanvändningen, öka kostnadseffektiviteten samt möta regeringens krav på ökad regional samverkan inom vuxenutbildningen. Detta samarbete kan ge Knivstas studerande högre kvalitet och kommer förhoppningsvis också kunna ge bättre uppföljning av resultat och effektstudier.

[58] https://www.skolverket.se/download/18.22df6cdd172a07d4e6440e1/1603960211989/pdf7440.pdf

En ny förstelärare anställdes under 2020 och verksamheten fortsätter arbetet med att utveckla och förbättra progressionen hos SFI- eleverna. Verksamheten kommer genom strukturerat kollegialt lärande ha ett pågående arbete om språkdidaktik, språkutvecklande arbetssätt och progression. Samtidigt fortsätter den digitala resa i form av kontinuerliga workshops tillsammans med IT-pedagog. Allt utifrån de behov som framkommit i det dagliga arbetet och i LIKA-undersökningen.[59]

Hur blev det?

Resultaten inom vuxenutbildningen har blivit bättre under 2020 och verksamheterna har vuxit. Samtidigt har skolledningens struktur förändrats och det systematiska kvalitetsarbetet har tagit form.

Pandemin har gett verksamheten en del utmaningar och ett ökat antagningstryck. Framgent kommer behovet av samverkan inom regionen vara av yttersta vikt.

[59] www.skr.se, LIKA ledning är tänkt som ett stöd i digitaliseringsarbetet. Verktyget är framför allt till ledning för att tydliggöra vad digitaliseringen innebär och för att belysa områden där stöd och insatser kan behövas.

9 SYNPUNKTER OCH KLAGOMÅL

I kommunens riktlinjer för synpunkts- och klagomålshantering står det att synpunkts- och klagomålshanteringen främst syftar till att stärka kommunens roll som servicegivare gentemot allmänheten samt att bidra till verksamhetsutveckling genom att förbättringsområden lyfts fram.

Enligt skollagen (2010:800 4 kap 8 §) ställs krav att det ska finnas skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Detta har som syfte att stärka utbildningens kvalitetsarbete, skapa inflytande och åtgärda eventuella brister och missförstånd. Nedan presenteras antalet diarieförda synpunkter och klagomål under 2020.

Synpunkter/Klagomål 2020	Antal
Totalt	48
Anonyma	14
Förskola	16
Grundskola	13
Gymnasiet	2
Skolskjuts	12
Övrigt	5

Lista över diarieförda delegationsbeslut 2021-04-20-2021-05-24

Färdigst/exp-datum	Dokumentnr.	Dokumenttitel	Ansvarig person	Ärende	Diarieenhet
2021-05-24	UN-2021/162-1	Delegationsbeslut Personuppgiftsincident IST Administration 2021-05-21	Tapio Liimatainen	UN-2021/162 Personuppgiftsincident, IST Administration, 2021-05-21	Utbildningsnämnd
2021-05-19	UN-2021/138-2	Beslut om uppskjuten skolplikt förskoleklass	Tapio Liimatainen	UN-2021/138 Begäran om uppskjuten skolplikt förskoleklass	Utbildningsnämnd
2021-05-10	UN-2021/150-2	Beslut om uppskjuten skolplikt, förskoleklass	Tapio Liimatainen	UN-2021/150 Uppskjuten skolplikt, förskoleklass	Utbildningsnämnd
2021-05-05	UN-2021/117-1	Beslut om mottagande i grundsärskolan/gymnasiesärskolan	Margareta Dahlin	UN-2021/117 Beslut om mottagande i grundsärskolan (A.V)	Utbildningsnämnd